

Obchod s lidmi jako forma organizovaného zločinu

Leona Gregorová

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Leona Gregorová**
Osobní číslo: **L21576**
Studijní program: **B1032A020002 Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Obchod s lidmi jako forma organizovaného zločinu**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši na danou problematiku.
2. Vymezte právní rámec obchodu s lidmi v České republice a v Evropské unii.
3. Vyhodnoťte současnou situaci v oblasti obchodu s lidmi v rámci České republiky a Evropské unie a interpretně výsledky empirického šetření.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. GĘBSKA, Marta H. *Human Trafficking as a Challenge for International Security and Security in Europe*. Poland: Torun International Studies, 2020. [online]. ISSN 2391-7601.
 2. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.
 3. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-375-9.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.5.2024

Jméno a příjmení studenta: Leona Gregorová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se věnuje tématu obchodu s lidmi jako formě organizovaného zločinu. V teoretické části vychází zejména z literární rešerše, obsahující literární zdroje, statistiky, strategie a zprávy, pojednávající o tomto tématu. Dále jsou v ní vymezeny důležité pojmy, které s touto problematikou souvisejí, a také právní rámec z mezinárodního, evropského a národního hlediska, se zaměřením na český a slovenský právní rámec. V praktické části se zabývá především analýzou, komparací a vyhodnocením statistik z České republiky, ze Slovenské republiky a z Evropské unie. Nechybí zde ani vyhodnocení dotazníkového šetření. V závěru praktické části jsou shrnuty její výsledky a uvedeny návrhy ke zlepšení situace obchodu s lidmi.

Klíčová slova: dotazníkové šetření, lidská práva, obchod s lidmi, organizovaný zločin, právní rámec, statistiky, vykořisťování

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the topic of human trafficking as a form of organized crime. The theoretical part is mainly based on a literary research, containing literary sources, statistics, strategies and reports, dealing with this topic. Furthermore, it defines important concepts related to this issue, as well as the legal framework from an international, European and national perspective, with a focus on the Czech and Slovak legal framework. The practical part deals mainly with the analysis, comparison and evaluation of statistics from the Czech Republic, the Slovak Republic and the European Union. There is also an evaluation of the questionnaires. The practical part concludes with a summary of its results and suggestions for improving the situation of trafficking in human beings.

Keywords: exploitation, human trafficking, human rights, legal framework, organized crime, questionnaires, statistics

Ráda bych touto cestou vyjádřila upřímné poděkování vedoucí mé bakalářské práce, paní JUDr. Radomíře Veselé, PhD. LL.M., za odborné vedení, cenné rady a podnětné připomínky. Taktéž si vážím trpělivosti a času, které mi věnovala při společných konzultacích a při zpracování této práce.

Rovněž chci ze srdce poděkovat svojí rodině a svým nejbližším za neskonalou podporu a motivaci, kterou mi dodávali nejen v čase tvorby práce, ale v průběhu celého studia.

„Žádná vina není zapomenuta, když o ní ví svědomí.“

— *Stefan Zweig*

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 LITERÁRNÍ REŠERŠE	10
1.1 LITERÁRNÍ ZDROJE	10
1.2 STATISTIKY, ZPRÁVY, STRATEGIE.....	14
1.3 POJMOVÝ APARÁT SOUVISEJÍCÍ S OBCHODOVÁNÍM S LIDMI.....	19
2 PRÁVNÍ RÁMEC OBCHODU S LIDMI	22
2.1 MEZINÁRODNÍ PRÁVNÍ RÁMEC	22
2.2 PRÁVNÍ RÁMEC V EU	23
2.3 PRÁVNÍ RÁMEC V ČR	25
2.4 PRÁVNÍ RÁMEC VE SR.....	30
3 SHRNU TÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 STANOVENÍ A FORMULACE CÍLŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI	34
4.1 STANOVENÉ HYPOTÉZY PRO STATISTICKÉ ÚDAJE	34
4.2 STANOVENÉ HYPOTÉZY PRO DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	35
5 STATISTICKÉ ÚDAJE TÝKAJÍCÍ SE OBCHODU S LIDMI	36
5.1 VYHODNOCENÍ STATISTICKÝCH ÚDAJŮ Z ČR	36
5.2 VYHODNOCENÍ STATISTICKÝCH ÚDAJŮ ZE SR.....	42
5.3 KOMPARACE STATISTICKÝCH ÚDAJŮ Z ČR A ZE SR	48
5.4 VYHODNOCENÍ STATISTICKÝCH ÚDAJŮ Z EU	54
5.4.1 Otázka obchodu s lidmi v evropských zemích.....	59
6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	60
7 SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI	70
8 NÁVRHY KE ZLEPŠENÍ SITUACE OBCHODU S LIDMI	72
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	77
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
SEZNAM GRAFŮ	86
SEZNAM TABULEK	88
SEZNAM PŘÍLOH	90

ÚVOD

Předmětem bakalářské práce je obchod s lidmi jako forma organizovaného zločinu. Otroctví a obchod s lidmi jsou historicky zakořeněny v různých kulturách a civilizacích, a to od společností ve starověku, které využívaly a zneužívaly otroky jako zdroj levné pracovní síly až po současnost, kdy obchod s lidmi prosperuje zejména díky neustále se vyvíjejícím a sofistikovaným technologiím, metodám, ale také organizovaným zločineckým skupinám.

Samotný obchod s lidmi, jakožto forma moderního otroctví, je závažným celosvětovým problémem. Jeho působení má negativní dopad na lidstvo obecně, lidská práva, ale zároveň také na bezpečnost a stabilitu státu a společnosti. Celosvětově jde o jednu z nejnynosnějších forem zločinu a zasahuje obrovský počet lidí po celém světě. Vzhledem k neustálému vývoji, sofistikovanosti, rafinovanosti a organizovanosti pachatelů, většinou pocházejících z organizovaných zločineckých skupin, této trestné činnosti, pod kterou spadá velké množství nelegálních činností a forem vykořisťování (např. sexuální a pracovní vykořisťování, kam se mimo jiné řadí i nucená práce, nucené sňatky, nedovolený odběr orgánů, buněk a tkání, dětská práce apod.), není možné tuto problematiku zcela vymýtit či eliminovat. Je však potřebné kontinuálně vylepšovat a inovovat metody a způsoby, napomáhající k efektivnímu boji proti této formě organizovaného zločinu, které její negativní dopady alespoň sníží.

Díličními cíli této práce jsou: analyzovat a vyhodnotit situaci obchodu s lidmi za určité období v České republice, ve Slovenské republice a v Evropské unii, zjistit a vyhodnotit povědomí a názory občanů (široké veřejnosti) o problematice obchodu s lidmi a navrhnout a vyhodnotit možná opatření ke zlepšení situace v řešené oblasti. Na základě zjištěných poznatků a informací je poté hlavním cílem: zpracovat ucelený pohled na problematiku obchodu s lidmi a trestnou činnost s tím související.

Cíl práce bude splněn za pomoci výzkumné kvantitativní metody, konkrétně dotazníkového šetření a také za pomoci analýzy a následné komparace dostupných statistických údajů, vycházejících z České republiky, ze Slovenské republiky a z Evropské unie.

Důvodem, proč bylo vybráno toto téma ke zpracování do bakalářské práce, byla jeho aktuálnost, ale zároveň i jeho závažnost. Proto by mu měla být do budoucna společností věnována pozornost v co největší možné míře, zejména z hlediska boje a prevence proti němu, tedy obchodu s lidmi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Tato část práce se zabývá výčtem některých podstatných literárních a právních zdrojů mezinárodního, evropského i národního charakteru, ze kterých následně bakalářská práce vychází. Zároveň je literární rešerše doplněna druhou kapitolou, která pojednává o stěžejních pramenech mezinárodního, evropského a národního charakteru, týkající se nejen samotné problematiky a zároveň trestné činnosti „obchodování s lidmi“.

1.1 Literární zdroje

Problematika obchodu s lidmi je řešena v celé řadě literárních zdrojů. Těmito jsou např. monografie, publikace, vědecké články, sborníky a další. Pro tuto práci jich bylo vybráno široké množství, jimiž jsou následující:

- **JELÍNEK, Jiří; GRIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna, 2019. Trestní právo Evropské unie.** V monografii je kolektivem autorů přehledně a uceleně pojednáno o nejpodstatnějších právních institucích a normách Evropské unie (dále jen „EU“). v oblasti trestního práva. V rámci druhé části, týkající se trestního práva EU – hmotného, jsou zde následně podrobněji popsány zejména trestné činy a jednotlivé druhy kriminality. Tyto se týkají též trestněprávní regulace na úrovni evropského práva. Stěžejní kapitolou, jakožto zdroj pro tuto práci, je druhá kapitola druhé části s názvem „Obchodování s lidmi a sexuální zneužívání žen a dětí“, která je poté rozdělena na dvě podkapitoly, pojednávající o těchto druzích kriminality a zároveň trestných činech (dále jen „TČ“) zvlášť, pro lepší orientaci. Nic však nemění ten fakt, že tyto spolu úzce souvisí, což potvrzuje skutečnost, že jsou uvedeny v názvu kapitoly společně (Jelínek et al., 2019).
- **GEBSKA, Marta Halina, 2020. Human Trafficking as a Challenge for International Security and Security in Europe.** Vědecký článek, vydaný v anglickém jazyce, se zaměřuje na problematiku obchodování s lidmi na mezinárodní, evropské a národní úrovni. Nejen za pomoci statistických údajů (analýzy), syntézy a právního základu je tato problematika projednávána a analyzována. Autorka této studie čerpá z mnoha mezinárodních i evropských dokumentů (protokolů, úmluv, směrnic), týkajících se obchodu s lidmi. Po úvodu do problematiky a definici obchodu s lidmi (v rámci tzv. Palermského protokolu) jsou uvedeny cíle obchodování s lidmi, jednotlivé profily obětí, profily pachatelů

trestné činnosti v Západní a Jižní Evropě a také ve Střední a Jihovýchodní Evropě, následně, jak je na tom v rámci této problematiky Evropa ve srovnání s jinými kontinenty a jak se k obchodu s lidmi staví jednotlivé evropské země (Gębska, 2020).

- **JELÍNEK, Jiří; HASCH, Karel; HERANOVÁ, Simona; KOPEČNÝ, Zdeněk; NETT, Alexander et al., 2022. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část.** Obsáhlá publikace, zpracovaná autorským kolektivem, uceleně pojednává např. o výkladu obecné a zvláštní části trestního práva, podstatných institutech trestního práva hmotného a platné právní úpravě. V neposlední řadě se též kriticky věnuje sporným a neurčitým otázkám teorie a aplikační praxe. V rámci obecné části jsou pro tuto práci podstatné zejména informace k trestnému činu, pachateli trestného činu, vývojových stádií trestné činnosti, účastenství, souběhu TČ. Co se týká zvláštní části, důležitými se v tomto případě jeví trestné činy, které mají souvislost s neoprávněním nakládáním s lidskými tkáněmi a orgány, dále trestné činy proti svobodě, ve kterých je mimo jiné zakotven TČ „obchodování s lidmi“, trestné činy proti lidské důstojnosti, přesněji tedy v sexuální oblasti, trestné činy proti rodině a dětem a také trestné činy proti pořádku, v rámci věcí veřejných (Jelínek et al., 2022).
- **DRAŠTÍK, Antonín; FREMR, Robert; DURDÍK, Tomáš; RŮŽIČKA, Miroslav a SOTOLÁŘ, Alexander et al., 2015. Trestní zákoník: komentář.** Rozsáhlá publikace, kterou zpracoval autorský kolektiv z řad soudců různých instancí, státních zástupců a dalších, tedy z řad odborníků na problematiku právního prostředí. Komplexně pojednává o obecné i zvláštní části a také o přechodných a závěrečných ustanoveních trestního zákoníku (dále jen „TZ“). Strukturou obsahu je tak velmi podobný publikaci uvedené nad ním. Stěžejními ve zvláštní části jsou zde tedy totožné trestné činy, které jsou uvedeny také výše, u již zmíněné knihy. To samé platí i pro obecnou část. Komentář TZ umožňuje čtenáři se v něm lépe orientovat a zároveň pochopit pojmy, které jsou v něm uvedeny a následně popsány a vysvětleny (Draštík et al., 2015).
- **Evropská komise Generální ředitelství pro justici, svobodu a bezpečnost; WINTEROVÁ, Dominika a SOUKUP, Daniel, 2005. Zpráva expertní skupiny o obchodování s lidmi.** Publikace vydaná expertní skupinou, která vznikla z iniciativy Rozhodnutí Komise, se snaží obsáhnout a popsat problematiku obchodování s lidmi komplexně, z různých úhlů a hledisek. Neslouží však čtenáři

pouze jako popisný text, zároveň totiž vytváří snahu udávat určitý směr, kterým by se měly členské státy EU řídit, aby tak mohly účinně omezit výskyt dané problematiky a zároveň co nejúspěšněji postupovaly proti pachatelům a v co největší míře humánně pomáhaly obětem. Lze ji chápat jako určitou studii, která pracuje s danými východisky, výzkumy a metodologií, sběrem dat a zároveň se věnuje i tématům, jako jsou např. lidská práva, která s obchodem s lidmi nepochybně velmi úzce souvisejí (Winterová et al., 2005).

- **STŘÍTECKÝ, Vít a TOPINKA, Daniel, 2013. Obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v teorii a praxi.** Autorský kolektiv se v rámci této knihy podrobně zabývá nadnárodním problémem obchodu s lidmi, a to zejména za účelem pracovního vykořisťování. To však neznamená, že v publikaci není žádná zmínka o jiných způsobech vykořisťování a dalších formách, oblastech obchodování s lidmi. Jednotliví experti, zabývající se vždy určitou problematikou a určitým odvětvím, ať už z hlediska právního, sociologického či bezpečnostního, popisují a prezentují svoje postřehy a názory, a to za pomoci různých (např. komparativních) analýz, diskuzí, metod, zhodnocení a také návrhů řešení dané situace. Zároveň vycházejí ze skutečností obsažených v mezinárodních a evropských dokumentech a pramenech. V neposlední řadě uvádí, jak by věci, uvedené v praxi, měly fungovat (Střítecký, Topinka, 2013).
- **Liga lidských práv a Rada Evropy, ŠPONDROVÁ, Pavla (ed.), 2007. Obchodování s lidmi, problematika nucené práce.** Sborník z konference, kterou pořádala Liga lidských práv a Rada Evropy 15. 12. 2006 v Brně, představuje komplexní zdroj informací o problematice obchodu s lidmi v České republice (dále jen „ČR“), ve Slovenské republice (dále jen „SR“) a také v mezinárodním kontextu. V úvodu je neoficiálně přeložena Úmluva Rady Evropy o boji proti obchodu s lidmi. Následně jsou ve sborníku popsána a projednávána témata jednotlivými experty na danou problematiku, a to např. v rámci prevence a boje proti obchodu s lidmi ve SR, ale i v rámci nucené práce. Ačkoli se jedná o nepřiliš aktuální pramen, což se týká i některých dalších výše i níže zmíněných publikací, stále slouží jako dobrý a podstatný základ k porozumění dané problematiky a v neposlední řadě reflektuje postupný vývoj a legislativní změny v oblasti obchodování s lidmi na mezinárodní, evropské i státní úrovni (Špondrová, 2007).

- **KALIBOVÁ, Klára, 2008. Obchodování s lidmi – některé problematické momenty platné legislativy.** Studie pojednává zejména o obětech pobývajících na území ČR, které jsou obchodovány, vykořisťovány, ale také o osobách, které jsou ohroženy obchodem s lidmi. Podstatným východiskem této analýzy, tedy studie, jsou praktické zkušenosti organizace (La Strada ČR, o. p. s.). V úvodu studie jsou uvedena legislativní východiska obchodu s lidmi, přesněji jsou zde např. uvedeny informace, zda je ČR, z hlediska obchodu s lidmi, zemí zdrojovou, tranzitní či cílovou a následně je zde definováno i obchodování s lidmi, podle Palermského protokolu. Ve studii je pojednáváno o obchodu s lidmi v kontextu cizineckého, trestního, pracovněprávního práva, práva, které upravuje sociální zabezpečení a na závěr je zmíněno i legislativní zakotvení v rámci zdravotní péče ve vztahu k obchodu s lidmi. Jedním z hlavních cílů této studie je identifikace určitých skutečností, které se v oblastech legislativy jeví jako problematické. Následně jsou pro ně uvedena i doporučení za účelem zlepšení legislativních možností, které přispějí k lepšímu a příznivějšímu postavení obětí a k vylepšení prostředků a nástrojů, které pomáhají předcházet obchodu s lidmi (Kalibová, 2008).
- **ŠACHOVÁ, Petra a LOMOZOVÁ, Petra, KUTÁLKOVÁ, Petra (ed.), 2009. Možnosti a limity odškodnění obchodovaných osob v českém právním systému.** Studie, vydaná autorkami, působícími v organizaci La Strada ČR, o. p. s., obsahuje zejména výčet nedostatků v rámci, v té době platné, právní úpravy v ČR, a to na základě zjištění a analýzy. Je rozdělena na dvě části, na trestněprávní a soukromoprávní oblast, a to v závislosti na odvětví, kde lze získat odškodnění pro obchodované osoby. Zároveň navrhuje zlepšení v rámci právního rámce a legislativy do budoucna a zároveň v rámci příznivější praxe za účelem odškodňování obchodovaných osob v ČR. V neposlední řadě též vychází z mezinárodních, evropských a národních dokumentů a pramenů (Šachová, Lomozová, Kutálková, 2009).
- **BURČÍKOVÁ, Petra, 2006. Obchod s lidmi a nucená či vykořisťující práce v České republice.** Autorka této zprávy se věnuje oblasti obchodování s lidmi za účelem nucené práce v ČR. Nechybí tak ani zmínka o právní úpravě nucené práce v ČR. Jako v některých dalších, výše zmíněných zprávách, studiích a výzkumech, i zde je využito několik výzkumných metod, jako např. z dotazníkové šetření, strukturované rozhovory či případové studie. Na konci zprávy jsou z výše zmíněných

výzkumných metod vyvozena různá odvětví závěrů a doporučení, která mají za cíl usnadnit porozumění dané problematice a zároveň zlepšení a inovace aktivit a činností, které se týkají boje proti obchodování s lidmi v několika odvětvích, jako např. zajištění informovanosti pracujících migrantů v rámci jejich práv a zejména, jak tato práva prakticky využít (Burčíková, 2006).

1.2 Statistiky, zprávy, strategie

Z hlediska komplexnosti informací, vztahujícím se k obchodu s lidmi, jsou také stěžejními statistiky, zprávy a strategie. Tyto jsou vydávány, ve většině případů, v pravidelných a opakujících se intervalech, a to v ČR i ve SR. Jde především o níže zmíněné:

- **Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2023. Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2022.** Jedná se o dokument informativního charakteru, který předkládá Ministerstvo vnitra ČR (dále jen „MV“) a zpracovává Odbor prevence kriminality MV, zároveň jde o již patnáctou zprávu v pořadí, v rámci stavu obchodu s lidmi v ČR. Jejím hlavním cílem je předání podrobných informací o situaci, která se týká problematiky obchodování s lidmi v ČR, což vždy zahrnuje období od 1. 1. do 31. 12. daného roku. Kromě popisu aktuálních trendů a aktuální situace, týkající se této problematiky, dále kriminálních statistik, vybraných případových studií, péče o oběti obchodu s lidmi, priorit v roce 2023, prevence a vzdělávání, zpráva obsahuje tabulkovou část, která se týká zejména statistických výstupů Ministerstva spravedlnosti (dále jen „MS“), Ministerstva práce a sociálních věcí a Policie ČR (Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2023).
- **Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2020. Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2020–2023.** V pořadí se jedná již o šestý vydaný dokument, vypracovaný též Odborem prevence kriminality MV, který se za pomoci stanovených opatření, navazování detailnějších spoluprací jednotlivých aktérů mezi sebou na národní i mezinárodní úrovni, snaží účinně eliminovat výskyt této trestné činnosti, tedy obchodování s lidmi. Zčásti je strategie vždy propojena s výše zmíněnou Zprávou o stavu obchodování s lidmi v ČR, která se zejména zaměřuje na samotnou situaci v rámci obchodu s lidmi. Národní strategie čerpá z poznatků z předchozích let a stručně shrnuje současnou situaci, která vychází právě z oné

zprávy. Důležitou částí národní strategie se vždy stává její určený strategický cíl a z něj vycházející další specifické cíle na dané období, v tomto případě na období let 2020–2023. Tato jsou ve strategii obšírněji popsána a osvětlena. Následně jsou za účelem prohlubování spolupráce v boji proti obchodu s lidmi na stanovené období určeny úkoly, které jsou poté v rámci tabulek detailněji popsány. V závěru strategie jsou popsány a vyhodnoceny úkoly, které byly zadány v rámci Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v ČR na období let 2016–2019. Nechybí ani tabulková část s několika statistickými výstupy, např. ze zdrojů MV, MS a dalších (Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2020).

- **Evropská komise, 2024. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a Sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi 2021–2025.** Stěžejní dokument, který pojednává zejména o klíčových prioritách a opatřeních s cílem účinnějšího boje proti obchodování s lidmi, zároveň se zaměřuje na určité, konkrétní prvky této trestné činnosti. Vzhledem k složitosti obchodování s lidmi, jakožto kriminálního jevu, je nezbytné na něj komplexně reagovat, a to od prevence, dále ochranu obětí až po stíhání a odsouzení pachatelů, tedy obchodníků s lidmi. Další podstatné kapitoly strategie se týkají např. účelného snížení poptávky, které napomáhá obchodování s lidmi či ochrany a podpory postavení obětí, což se týká zejména dětí a žen (Evropská komise, 2024).
- **Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2023. Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2022.** V rámci SR vypracovává již šestým rokem Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra (dále jen „ICOSL MV“) situační zprávy, které se týkají problematiky obchodu s lidmi. Zpráva čerpá z dostupných statistických údajů, praxe v oblasti pomoci obětem obchodu s lidmi, spolupráce se specializovaným útvarem, tedy Národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (dále jen „NJBPNM ÚHCP P PZ“) a v neposlední řadě s mnoha různými státními i nestátními subjekty, které jsou do boje proti obchodu s lidmi zapojeny. Jsou zde detailně popsány a zhodnoceny trendy v rámci obchodu s lidmi, zejména za rok 2022, dále uveden modus operandi (způsob provedení

neboli spáchání trestného činu) u jednotlivých TČ souvisejících s obchodem s lidmi: pracovní a sexuální vykořisťování, nucené žebření a nucené sňatky, počet pachatelů, organizovaných skupin trestně stíhaných ve věci obchodu s lidmi v roce 2022, počet identifikovaných a formálně identifikovaných obětí policíí v té samé věci v roce 2022. Dále jsou v této zprávě uvedeny a popsány možnosti pomoci pro oběti obchodování, kdy jednou z nich je Program podpory a ochrany obětí, do kterého oběť může dobrovolně vstoupit, a tím jí tak mohou být zabezpečeny služby, které vzhledem k její aktuální situaci potřebuje. V tomto dokumentu jsou uvedeny i informace k aktivitám, partnerství či mezinárodní spolupráci, ale také jednotlivé linky pomoci, na které se oběti obchodu s lidmi mohou obrátit (Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2023).

- **Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018. Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019–2023.** Program vypracovaný opäť ICOSL MV. První část sestává z popisu situace obchodování s lidmi, tedy, co je hlavním cílem a strategickou vizí onoho programu, poté, jaký je vývoj již zmíněné situace a jaké jsou prioritní oblasti na léta 2019–2023, což se týká pomoci obětem a také jejich ochrany. Následně jsou uvedeny i určité příklady dobré a pozitivní praxe v oblasti pomoci obětem a jejich ochrany, v oblasti spolupráce, prevence a dalších. Poslední kapitola první části se týká vyšetřování a zejména jsou zde uvedeny činnosti a aktivity, na které je nutné se zaměřit, a to pro zkvalitnění procesu odhalování z onoho vyšetřování. V rámci druhé části je pozornost věnována Akčnímu plánu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019–2023, pod který spadají určité úlohy, které jsou ve formě tabulek detailněji popsány, definovány a rozděleny do čtyř oblastí: pomoc a ochrana, spolupráce, prevence a vyšetřování. V závěru strategie se nacházejí čtyři přílohy ve formě tabulek a grafů, týkající se např. statistických údajů k vyšetřovaným případům obchodování s lidmi za léta 2015–2017 (Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018).
- **ZEZULOVÁ, Jana, 2023. Zpráva o činnosti národní zpravodajky, její zástupkyně a členů týmu pro boj proti obchodování s lidmi, zneužívání žen a dětí, nelegální migraci a zaměstnávání, genderové, domácí a sexuálně**

motivované násilí a pro ochranu práv obětí trestných činů za rok 2022. Obsáhla zpráva, vydaná pod záštitou Nejvyššího státního zastupitelství, se zabývá, nejen, problematikou obchodování s lidmi velmi podrobně. V první části analyzuje a reflektuje aktuální situaci obchodu s lidmi v mezinárodním, evropském i národním měřítku pomocí zdrojů ve smyslu různých monitorovacích zpráv, úmluv, směrnic, hodnotících zpráv apod., vydaných organizacemi, ministerstvy. V tomto dokumentu lze najít i určité návrhy a hodnocení těchto dokumentů (směrnic apod.), které mají napomoci k odstranění jejich nedostatků a nepřesností, a tím tak být zase o něco blíže ke snížení rozsahu trestné činnosti, zajištění účinného vymáhání práva a soudní reakce proti obchodníkům s lidmi, ale také zejména ke včasné identifikaci a následné pomoci a podpoře obětem této trestné činnosti. Kromě výše zmíněného se Zpráva zabývá i konkrétní rozhodovací činností a rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, kdy tyto konkrétní obšírně analyzuje a popisuje. Dále jsou uvedeny také účasti v pracovních komisích, různé přednášky a konference (např. v případě národní zpravodajky, která se zúčastnila semináře Justiční akademie k problematice obchodování s lidmi jako lektorka). Závěr první části obsahuje např. detailní popis případu, jeho průběhu a konečné výměry trestů odnětí svobody dvěma obviněným, a to v rámci trestní věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem a u Vrchního soudu v Praze. Druhá část se věnuje problematice nelegální migrace a třetí, zároveň poslední část, domácím násilí (Zezulová, 2023).

- **La Strada Česká republika, o. p. s., 2020. Výroční zpráva La Strada 2020.** Popisuje samotnou nestátní neziskovou organizaci (dále jen „NNO“), tedy La Stradu ČR o. p. s, dále definuje určité pojmy, které s obchodováním s lidmi a také lidskými právy souvisí. Následně popisuje, jaké konkrétní sociální služby obětem nabízí a poskytuje (např. krizová pomoc, azylové domy, odborné sociální poradenství), poskytuje také podstatný komunikační prostředek ve formě SOS a info linky. Tato NNO pracuje i v terénu, což sama chápe jako specifickou formu intervence. Pomáhá také svým klientkám a klientům s řešením právních záležitostí, a to ve smyslu poskytování právních služeb. Organizace provozuje i nízkoprahovou poradnu, kde následně i uvádí, s kolika lidmi se v ní setkala a jaké problémy a překážky s nimi řešila. Následně popisuje, jakým způsobem naplňuje cíle v oblasti prevence a osvěty a kolik přednášek a školení v roce 2020 proběhlo a kolik osob bylo celkem proškoleny. Na závěr se zpráva dané organizace věnuje tématu projektů,

keré v daném roce proběhly. Podstatnou informací v samotném závěru zprávy je uvedení kontaktů na danou NNO (La Strada Česká republika, o. p. s., 2020).

- **Arcidiecézní charita Praha, 2023. Výroční zpráva Charit v pražské arcidiecézi za rok 2022.** V této výroční zprávě je stručně zmíněna a popsána poradna Magdala (jde o specializované odborné pracoviště Arcidiecézní charity Praha), která je pro ČR v oblasti pomoci obětem obchodování s lidmi, stěžejní, zejména z hlediska poskytování odborného sociálního poradenství, krizové pomoci a v případě nutnosti také z hlediska bezpečného ubytování, které má utajenou adresu. Pomoc této poradny se však týká i lidí, kteří zažívají násilí v blízkých vztazích. Ve zprávě je uvedeno, že v roce 2022 vyhledalo pomoc poradny 234 osob (Arcidiecézní charita Praha, 2023).
- **Gréckokatolícka charita Prešov, 2023. Výročná správa 2022: Gréckokatolícka charita Prešov.** Obsahuje mimo jiné dva krátké odstavce pojednávající o projektu, jehož předmětem je poskytování odborné pomoci a podpory obětem obchodování s lidmi, kde je uvedeno, že tato pomoc je poskytována na území SR nepřetržitě. Co se týká samotného projektu (programu), charita měla v rámci něj v roce 2022 na starost 10 obětí, z toho 9 žen a 1 muže, kdy z toho 4 oběti musely být vyřazeny, a to jednak z důvodu nespolupráce a jednak z důvodu ukončení vyšetřování. Zbýlých 6 obětí se v programu stále „nacházelo“, a to ve fázi reintegrace, protože vyšetřování případů NJBPNM MV SR stále, v době vydání zprávy, pokračovalo. Charita poskytuje následující druhy a odvětví pomoci obětem: právní a sociální poradenství, materiální a psychologickou pomoc, zprostředkování zdravotnické péče a pokud to vyžaduje povaha věci, také bezpečné ubytování (Gréckokatolícka charita Prešov, 2023).
- **United Nations Office on Drugs and Crime, 2023. Global Report on Trafficking in Persons 2022.** V pořadí se jedná o již sedmou publikaci, přesněji globální zprávu, vydanou v anglickém jazyce pod záštitou Úřadu Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) pro drogy a kriminalitu. První část se týká globálního přehledu a druhá naopak regionálního a národního, pod který spadají jednotlivé světové kontinenty. Ve zprávě jsou obsažena data celkem ze 141 zemí a na základě případů obchodování s lidmi, zjištěných v letech 2017–2021, poskytuje ucelený přehled a analýzu trestné činnosti, která je s obchodováním s lidmi, spojena. Zároveň také popisuje, jak na tuto problematiku země reagují a jak pandemie koronavirového

onemocnění z roku 2019 a další krize v tomto nelehkém období ovlivnily obchodování s lidmi a zároveň snahu jej ukončit (United Nations Office on Drugs and Crime, 2023).

1.3 Pojmový aparát související s obchodováním s lidmi

Z výše uvedeného, přesněji z literárních zdrojů, kterým se věnovala kapitola 1.1, lze dovodit definice několika základních, avšak velmi podstatných pojmů, jimiž jsou následující:

- **Obchodování s lidmi** – Lze tvrdit, že nejvíce používanou definicí obchodu s lidmi, jak na mezinárodní a evropské, tak i národní úrovni, je ta, která se nachází v tzv. Palermském protokolu z roku 2000, kterým je doplňována Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Protokol tedy v článku 3 definuje obchodování s lidmi jako: „*najmutí, přepravu, předání, přechovávání nebo přijetí osob za účelem vykořisťování za pomoci hrozby, použití síly nebo jiných forem donucení, za pomoci únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu mající kontrolu nad jinou osobou. Vykořisťování zahrnuje přinejmenším zneužívání prostituce jiných, jiné formy sexuálního zneužívání, nucenou práci nebo poskytování služeb, otroctví nebo podobné praktiky jako otroctví, nevolnictví nebo odnětí orgánů.*“ (United Nations, 2000). Obchod s lidmi dále zahrnuje níže uvedené pojmy.
- **Pracovní vykořisťování** – Jde o podskupinu samotného vykořisťování a obecně je nadřazeno pojmům: otroctví, nevolnictví a nucená práce. **Otroctví** – Je chápáno jako určitý právní institut, který skupině lidí, tedy otroků, upírá osobnost, díky které se lidská bytost liší od ostatních bytostí. Právě kvůli tomuto je člověk právně brán jako věc, tedy jako předmět majetkových vztahů a v důsledku toho je tak zbaven všech svých práv. **Nevolnictví** – Stejně jako u otroctví a nucené práce se jedná o stav, ve kterém je lidská osobnost podstatně omezena na svobodě po dlouhou dobu, zejména, co se týká jejího svobodného rozhodování a uplatňování základních lidských práv. Nevolník je také osobou bezprávnou, ale na rozdíl od otroka není předmětem vlastnického práva jako věc, nýbrž jako lidská bytost. **Nucená práce** – Veškerá práce či služba, která je vymáhána pod pohrůžkou jakéhokoli trestu na kterémkoli člověku, který se k oné práci nenabídl dobrovolně (Draštík et al., 2015).
- **Sexuální vykořisťování** – Také jde o podskupinu vykořisťování a zároveň nejběžnější a nejvíce provozovaný způsob obchodu s lidmi, kdy jsou v převážné míře

vykořisťovány ženy či dívky, kterým byl přislíben vysoký finanční zisk. I zde nechybí užití nátlaku, pohrůzek a násilí, a to ze strany vykořisťovatelů, kuplířů či samotných „klientů“, kteří si za sexuální služby zaplatili (Chvátalová, 2018).

- **Jiné formy vykořisťování** – Jedná se o jakékoliv jiné chování pachatele, který tímto získává neoprávněný majetkový zisk na úkor činnosti ostatních, kteří jsou pachatelem zneužíváni svou závislostí na něm (Draštík et al., 2015).
- **Pohlavní styk** – Chápán jako jakýkoliv způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby, kdy nezávisí na tom, zda jde o osobu stejného či různého pohlaví. Ve srovnání se souloží se jedná o širší pojem (Jelínek et al., 2022). Toto zahrnuje, kromě již zmíněné soulože, dále orálního a análního styku, také další sexuální aktivity (Draštík et al., 2015).
- **Sexuální obtěžování** – Bráno jako jedna z forem zásahů do pohlavního odvětví a zároveň důstojnosti dotčené osoby (Jelínek et al., 2022). Zároveň se jedná o jakoukoliv formu verbálního či fyzického chování v rámci sexuální povahy, které je nevídané a směřuje, buď cílem či výsledkem, k ohrožení důstojnosti dotčené osoby a zároveň vede k navození zastrašujícího, nepřátelského či ponižujícího prostředí. Ve srovnání s pohlavním stykem anebo sexuálním zneužíváním jde o méně intenzivní zásahy do pohlavního, tedy intimního odvětví (Draštík et al., 2015).
- **Jiné formy sexuálního zneužívání** – Lze sem zařadit všechny ostatní způsoby ukájení pohlavního pudu, vyjma soulože. Tyto jsou označovány za pohlavní styk a platí, že v každém případě musí jít o intenzivnější jednání za účelem pohlavního vzrušení, avšak platí, že k samotnému pohlavnímu ukojení již dojít nemusí (Draštík et al., 2015).
- **Pornografické dílo** – Dílo, které podle většinových názorů ve společnosti přesahuje přijatelné hranice sexuální slušnosti, zároveň závažným způsobem uráží cit pro tuto slušnost, vyvolává určitý pocit studu a zejména zvláště intenzivním, až dotěrným způsobem zasahuje a podněcuje sexuální pud (Draštík et al., 2015). Stejně jako pojem „prostituce“ ani tento pojem není českou právní úpravou definován (Jelínek et al., 2022).
- **Prostituce** – Pohlavní styk s jinými osobami provozovaný za úplatu, který je uskutečňován buď jako forma soulože či jako jiné způsoby ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného či opačného pohlaví (Draštík et al., 2015). Může se však také

jednat o dotyky na jakékoli části těla, dále onanii či vzájemnou onanii. V TZ tento pojem není nikde definován. Provozování prostituce, jako takové, není trestné. Avšak navádění k ní, její organizování anebo kořistění z ní již trestné je (Jelínek et al., 2022).

- **Organizovaná skupina** – Jde o sdružení nejméně tří osob, trestně odpovědných, mezi které je rozdělena dělba úkolů a zároveň jednají koordinovaně a plánovitě. Není zde požadováno, aby na činnosti oné skupiny byla některá osoba zúčastněna v roli organizátora. Díky vyšší koordinovanosti a dělbě úkolů se zvyšuje pravděpodobnost, že TČ bude úspěšný, tím pádem je zvýšena i jeho nebezpečnost a závažnost. Formální přijetí do skupiny není podmínkou, stačí samotná faktická koordinovaná činnost (Draštík et al., 2015).
- **Organizovaná skupina působící ve více státech** – Návaznost na pojem uvedený výše, s rozdílem, že tato skupina působí nejméně ve dvou státech, kdy jedním z nich může být samotná ČR. Co se týká zavinění, pachatel musí vědět, že páchá čin, který je spojený s touto skupinou a že tato působí ve více státech (Draštík et al., 2015).
- **Dítě** – V tomto kontextu je zde chápáno jako osoba mladší 18 let, pokud není trestním zákonem stanoveno jinak (Draštík et al., 2015).

2 PRÁVNÍ RÁMEC OBCHODU S LIDMI

Právní rámec, který se bezprostředně týká problematiky trestné činnosti „obchodování s lidmi“ a dalších druhů trestné činnosti s ním souvisejících, je jedním ze stavebních kamenů pro její snazší pochopení a zároveň pro lepší orientaci v ní. Zde jsou uvedeny a definovány jedny z nejdůležitějších mezinárodních, evropských a národních pramenů.

2.1 Mezinárodní právní rámec

Mezinárodní právní rámec je určitým způsobem nadřazen zbylým dvěma (evropským a národním). Zároveň, členské země, např. v případě OSN, jsou povinny se jím řídit a dodržovat jeho obsah. V drtivé většině jde o úmluvy a protokoly, jimiž jsou např.:

- **Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu** – Přijata rezolucí č. 55/25 Valného shromáždění OSN 15. 11. 2000 v New Yorku. Úmluva se člení do 41 článků a upravuje spolupráci při prevenci, vyšetřování a trestním stíhání tzv. závažných trestných činů mezinárodní povahy, které jsou definovány v jejím článku 2 písm. b). Tyto zahrnují organizovanou skupinu. Zároveň upravuje trestné činy, stanovené na základě článků 5, 6, 8 a 23 Úmluvy. V jejím samotném úvodu lze nalézt definice několika podstatných, použitých termínů, jako např. „organizovaná zločinecká skupina“, „závažný TČ“ či „strukturovaná skupina“. (Ministerstvo vnitra, 2013).
- **Protokol Organizace spojených národů o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi (tzv. Palermský protokol)** – Je dodatkovým protokolem výše zmíněné Úmluvy OSN. Jedná se o stěžejní právní rámec z hlediska problematiky obchodu s lidmi. Také, jako spousta dalších úmluv a protokolů mezinárodního charakteru, obsahuje několik pojmů, jako je např. „obchodování s lidmi“. Jedním z důležitých částí protokolu je článek 6, který pojednává o pomoci a ochraně osobám, které se staly oběťmi obchodování s lidmi. Zásadním cílem protokolu je zejména předcházení obchodu s lidmi, jakož i boj proti němu, současně je věnována pozornost zvláště zranitelným osobám, jimiž jsou ženy a děti. Následně je podstatná i ochrana obětí a jejich lidských práv. Podpora a prosazování spolupráce mezi státy, tedy smluvními stranami, je také nezbytná, nejen, pro dosažení cílů tohoto protokolu (United Nations, 2000).

- **Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky** – Je stejně jako Palermský protokol dodatkovým protokolem výše zmíněné Úmluvy OSN. Jeho hlavním cílem je předcházet pašování přistěhovalců a zároveň proti němu bojovat, následně za tímto účelem podporovat spolupráci mezi smluvními stranami a současně je neméně podstatnou také ochrana práv pašovaných přistěhovalců. Je zde zakotven mimo jiné i termín „pašování přistěhovalců“ (Ministerstvo vnitra, 2013).
- **Úmluva Organizace spojených národů o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob** – Jedná se o rezoluci OSN, která vstoupila v platnost dne 25. 7. 1951. Je v ní např. obsaženo, že její smluvní strany se zavazují k tomu, aby potrestaly každého, kdo provozuje, spravuje či úmyslně financuje anebo se určitým způsobem účastní na financování nevěstince, dále, kdo vědomě najímá či pronajímá budovu anebo jiné místo či jejich část s cílem prostituce druhých osob. Dalším důležitým závazkem pro smluvní strany je také kupříkladu fakt, že v případě přistěhovalectví a emigrace přijmou a provedou, v mezích svých závazků, které byly převzaty touto úmluvou, všechna opatření a zabezpečení k potlačení obchodu s lidmi obou pohlaví právě za účelem prostituce (Wolters Kluwer, 2024).
- **Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 29 o nucené nebo povinné práci** – Přijata Generální konferencí Mezinárodní organizace práce dne 28. 6. 1930. Úmluva se skládá z 33 článků a je jednou z osmi základních úmluv Mezinárodní organizace práce. Zejména se díky ní ustanovují podmínky pro výkon nucené nebo povinné práce, týkající se členských států Mezinárodní organizace práce. V úmluvě je mimo jiné samotný výraz „nucená nebo povinná práce“ zakotven (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2024).

2.2 Právní rámec v EU

Neméně podstatným oproti mezinárodnímu právnímu rámci je i ten evropský. Tento sice v rámci geografického měřítka nedosahuje takového rozsahu, ale pro členské státy EU je více než stěžejní. Nejčastěji se jedná o směrnice (např. Rady Evropy), úmluvy a protokoly. Níže je uveden jejich výčet s krátkými charakteristikami.

- **Směrnice Rady č. 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004, o povolení k pobytu pro příslušníky třetích zemí, kteří jsou obětmi obchodování s lidmi**

nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, a kteří spolupracují s příslušnými orgány – Směrnice vstoupila v platnost dne 6. 8. 2004. Velmi podstatnou skutečností je, že zavádí povolení k pobytu pro osoby, které se staly oběťmi obchodování s lidmi, anebo, jestliže se členský stát rozhodne rozšířit působnost výše zmíněné směrnice, také pro státní příslušníky třetí země, kterým se dostala pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a pro které je již zmíněné povolení k pobytu dostatečnou motivací pro následnou spolupráci s příslušnými orgány (Rada Evropské unie, 2024).

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011, o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV** – Směrnice vstoupila v platnost dne 15. 4. 2011. Uznává např. specifické hledisko obchodu s lidmi v rámci pohlaví, ve smyslu, že ženy se stávají oběťmi obchodování s lidmi pro odlišné účely než muži. Mimo jiné je ve směrnici věnována zvláštní pozornost dětským obětem, které jsou obzvláště zranitelné, navíc k tomu, v určitých případech, bez doprovodu. Druhý článek směrnice pojednává o TČ souvisejících s obchodováním s lidmi, což se týká zejména vykořisťování, u kterého jsou uvedeny určité činnosti, které jej definují a zároveň pod něj spadají, jako např. převoz, převod, najímání, ukryvání nebo příjem osob (Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2024).
- **Úmluva Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi** – Přijata Výborem ministrů Rady EU dne 3. 5. 2005. Jejím hlavním cílem a účelem je podporovat spolupráci na mezinárodní úrovni v rámci boje proti obchodování s lidmi, chránit lidská práva obětí obchodování, zabezpečit a zaručit rovnost pohlaví a zároveň vypracovat ucelený rámec ochrany a pomoci obětem a svědkům, zajistit účinné vyšetřování a trestní stíhání. Neméně podstatnou skutečností je také samotné předcházení a potírání obchodování s lidmi. (Ministerstvo vnitra, 2017).
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV** – Směrnice vstoupila v platnost dne 17. 12. 2011. Zaměřuje se, jak již napovídá její samotný název, na dětské oběti, které jsou i v tomto případě velice zranitelnou a snadnou skupinou pro obchod s lidmi a vykořisťování, zejména sexuální.

Vymezuje například, co přesně se rozumí TČ pohlavního zneužívání, dětské pornografie, pohlavního vykořisťování a také navazování kontaktu s dětmi k sexuálním účelům. Definice „věku pohlavní dospělosti“ v této směrnici je chápána jako věk, pod jehož hranicí je zakázáno účastnit se na sexuálních praktikách s dítětem, což je poté přesněji stanoveno vnitrostátním právem. Pojem „dětská prostituce“ je chápán jako zneužívání dítěte za účelem sexuálních praktik, kdy za účast na těchto jsou dítěti dávány či přislíběny peníze anebo jiné odměny, nehledě na to, zdali je platba, slib či výhoda poskytována přímo dítěti anebo třetí straně (Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2024).

- **Směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje Rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV** – Směrnice vstoupila v platnost dne 15. 11. 2012. Pojednává např. o postavení obětí v systému trestního soudnictví, definuje pojem „pachatel“, kdy se jedná o osobu odsouzenou za spáchání trestného činu. Zmíněna je též problematika obětí terorismu. V neposlední řadě je pozornost věnována příslušným orgánům, službám podpory pro oběti a službám restorativní justice, které by měly obětem poskytovat informace a poradenství jednoduše a srozumitelně, a to za pomoci několika různých a odlišných prostředků (Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2024).
- **Protokol z roku 2014 k Úmluvě o nucené práci z roku 1930** – Přijat Generální konferencí Mezinárodní organizace práce dne 11. 6. 2014. Skládá se z 12 článků. Potvrzuje a zároveň připomíná, že nucená nebo povinná práce je mezinárodním problémem a její kontext a formy se v průběhu let změnily, protože může zahrnovat také sexuální vykořisťování, což znamená eskalaci znepokojení mezinárodního charakteru (Ministerstvo vnitra, 2017).

2.3 Právní rámec v ČR

Pro účinnost a vymahatelnost trestního práva v ČR existuje široká škála zákonů národního charakteru. Z hlediska problematiky „obchodování s lidmi“ se však jedná zejména o níže uvedené.

- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník** – V rámci českého právního řádu, jakožto jedné ze stěžejních právních norem v oblasti trestního práva, je obsaženo mnoho definic, jimiž jsou např. „TČ“, „přechyby a zločiny“. V českém TZ je zakotven

TČ „obchodování s lidmi“, u kterého je následně popsáno, co přesně se jím chápe, jaké činnosti je třeba provést k naplnění této skutkové podstaty TČ (dále jen „SPTČ“) a jak vysoké trestní sazby za ni pachatelům hrozí. Obsah TZ, z hlediska problematiky obchodu s lidmi a TČ s ní souvisejícími, bude níže detailněji popsán.

§ 168 – Obchodování s lidmi – Tento TČ, společně s TČ § 169 – Svěření dítěte do moci jiného, představují vysokou míru závažnosti obou těchto SPTČ, a i proto se řadí na první místo v TČ proti svobodě (Jelínek et al., 2019). Zároveň se jedná o jednu z nejkomplicovanějších trestných činností, a to hned z několika důvodů. Například, zahrnuje několik různých forem nelegálních činností, od otroctví či vykořisťování (sexuálního, pracovního,..), přes nelegální odběry orgánů, buněk a tkání, dětskou práci, nucené sňatky až po kuplířství, sexuální zneužívání anebo obtěžování či výrobu, šíření a další nelegální aktivity spojené s dětskou pornografií. V zákoně je první odstavec obchodování s lidmi definován takto:

„Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá dítě, aby ho bylo užito

- a) jiným k pohlavnímu styku nebo jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,*
- b) jiným k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z těla,*
- c) k službě v ozbrojených silách,*
- d) k otroctví nebo nevolnictví, nebo*
- e) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo*

kdo kořistí z takového jednání, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.“ (Česko, 2009).

Zde jsou uvedeny další trestné činy související s výše zmíněným § 168:

§ 169 – Svěření dítěte do moci jiného – Jak již bylo zmíněno výše, tento TČ úzce souvisí s § 168, přesněji s prvním odstavcem, písmene a) až e). V rámci tohoto paragrafu byla SPTČ zúžena přímo na skutečnosti, že bude dítě svěřeno do moci jiného za účelem adopce či za jiným, podobným účelem. Zároveň se jedná o privilegovanou SPTČ k ustanovení § 168 odst. 1, za který je udělován přísnější postih (Draštík et al., 2015). Privilegovaná SPTČ zahrnuje kromě znaků, které jsou

obsaženy v základní SPTČ, další znak, popřípadě znaky, které typovou závažnost určitého TČ snižují. S tímto tak následně souvisí i nižší trestní sazba (Mitlöhrner, 2014).

§ 186 – Sexuální nátlak – Spočívá v tom, že osoba je jiným (pachatelem) donucena násilím, pohrůzkou násilí či pohrůzkou jiné těžké újmy k pohlavnímu sebeukájení, osoba přiměna jiným, který zneužívá její bezbrannosti, tento bude potrestán odnětím svobody na období minimálně 6 měsíců či maximálně na 4 roky, anebo zákazem činnosti. V případě, že bude osoba přiměna jiným k pohlavnímu styku, pohlavnímu sebeukájení, obnažování či jinému podobnému chování, kdy bude opět zároveň zneužívána závislost této osoby či pachatelovo postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti či vlivu, je trestní sazba pro pachatele totožná (6 měsíců až 4 roky či zákaz činnosti) (Česko, 2009). Pokud je tento čin spáchán na dítěti, jedná se o zvlášť přitěžující okolnost (Drašík et al., 2015).

§ 187 – Pohlavní zneužití – TZ popisuje jako vykonání soulože s dítětem, které je mladší 15 let, nebo jeho pohlavní zneužití jiným způsobem, za které hrozí trest odnětí svobody na 1 rok až 8 let. V případě, že pachatel bude pro dítě mladší 15 let dozorem (např. role „učitel – žák“) a zneužije závislost tohoto dítěte či zneužije svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti či vlivu, činí trestní sazba v rozmezí 2 až 10 let (Česko, 2009; Drašík et al., 2015).

§ 189 – Kuplířství – Úzce souvisí s již zmíněnou prostitucí, která není českým právním řádem nijak ošetřena. SPTČ kuplířství spočívá v tom, že pokud osoba (pachatel) jinou osobu přiměje, zjedná, najme, zláká či svede k tomu, aby provozovala prostituci, anebo z této činnosti, která je provozována jiným, kořistí, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 4 roky, propadnutím věci či zákazem činnosti. Navíc, zda pachatel spáchá tento čin v úmyslu zisku značného prospěchu (hodnota činící nejméně 1 000 000 Kč) pro sebe či jinou osobu, anebo jako člen organizované skupiny, platí pro něj trestní sazba v rozmezí 2 až 8 let (Česko, 2009; Rücklová, 2020).

§ 192 – Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií – Spočívá v přechovávání fotografického, filmového, počítačového, elektronického či jiného pornografického díla pachatelem, které zobrazuje, anebo jiným způsobem využívá dítě nebo osobu, která se jako dítě jeví (tedy osoba mladší 18 let) a má objektivně vzhled dítěte (Drašík et al., 2015). V tomto případě bude pachatel potrestán odnětím svobody

až na 2 roky. Totožné rozmezí trestní sazby pro něj bude platit také, jestliže přes informační či komunikační technologie získá přístup k této pornografii (Česko, 2009).

§ 193 – Zneužití dítěte k výrobě pornografie – Spočívá v tom, že na 1 rok až 5 let odnětí svobody bude potrestán pachatel, který přiměje, najme, zjedná, zláká, najme či zneužije dítě k výrobě pornografického díla, anebo, který z účasti dítěte na takovém díle kořistí (Česko, 2009). Pokud se bude jednat o člena organizované skupiny, bude potrestán odnětím svobody na 2 roky až 6 let (Česko, 2009).

§ 193a – Účast na pornografickém představení – Spočívá v tom, že až na 2 roky odnětí svobody bude potrestán pachatel, který se účastní pornografického nebo jiného podobného vystoupení, ve kterém hraje roli dítě (Česko, 2009). Pornografické představení je chápáno jako živé vystoupení využívající dítěte, které v něm vystupuje, k vytvoření pornografického díla, které je určeno pro určité publikum. Jedná se tak zejména o osoby přímo jej sledující, ale také o osoby, které jej sledují přes informační a komunikační technologie (Draštík et al., 2015).

§ 193b – Navazování nedovolených kontaktů s dítětem – Spočívá v tom, že pachatel, který navrhne setkání dítěti mladšímu 15 let s úmyslem spáchat na něm TČ pohlavního zneužití, výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie, svádění k pohlavnímu styku či jiný sexuálně motivovaný TČ, bude potrestán odnětím svobody až na 2 roky (Česko, 2009). Pouze již samotný návrh na setkání, který pachatel učinil tomuto dítěti za účelem dopustit se na něm některého z TČ výše zmíněných, je trestně postižitelný (Draštík et al., 2015).

§ 164 – Neoprávněné odebrání tkání a orgánů – Spočívá v tom, že pokud pachatel provede jiné osobě z jejího těla odběr tkáně, orgánu či buňky v rozporu s jiným právním předpisem, bude potrestán odnětím svobody na 2 roky až 8 let. V případě, že taktéž v rozporu s jiným právním předpisem pachatel pro sebe či jinou osobu opatří, zprostředkuje, nabídne, doveze, proveze či vyveze odebranou lidskou buňku, tkáň či odebraný lidský orgán z těla živého člověka, anebo s takovou buňkou, tkání nebo orgánem nakládá jinak, bude potrestán totožným rozmezím trestní sazby (Česko, 2009).

§ 165 – Nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány – Spočívá v provedení odběru buňky, tkáně či orgánu z těla mrtvého člověka pachatelem, který bude za tento čin potrestán odnětím svobody až na 2 roky či zákazem činnosti. Výše zmíněný odběr musí být v rozporu s jiným právním předpisem. Za okolností, kdy bude chtít pachatel obohatit sebe či jinou osobu nakládáním s odebranou lidskou buňkou, tkání či odebraným lidským orgánem v rozporu s jiným právním předpisem, bude potrestán totožným rozmezím trestní sazby (Česko, 2009). Osoba se považuje za mrtvou, jestliže u ní došlo k nenávratné smrti mozku (Drašík et al., 2015).

§ 166 – Odběr tkáně, orgánu a provedení transplantace za úplatu – TZ popisuje jako nabídnutí, příslib či poskytnutí úplaty pachatelem jiné osobě nebo pro jinou osobu za odběr orgánu či tkáně z jejího těla nebo za provedení transplantace. V tomto případě bude pachatel potrestán odnětím svobody až na 5 let. Odběr či transplantace za úplatu musí být v rozporu s jiným právním předpisem (Česko, 2009).

§ 167 – Nedovolené nakládání s lidským embryem a lidským genomem – Spočívá v tom, že pachatel v rozporu s jiným právním předpisem použije pro výzkum, doveze anebo vyveze lidské embryo či větší množství lidských embryonálních kmenových buněk nebo jejich linií, popřípadě přenese lidský genom do buněk odlišného živočišného původu či naopak, bude potrestán odnětím svobody až na 3 roky nebo zákazem činnosti (Česko, 2009).

- **Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů** – Jsou v něm vymezeny pojmy jako např. „osoba, která je vysokého věku“, „osoba s mentálním nebo psychickým postižením či smyslovým poškozením“, „dítě“ či „oběť TČ obchodování s lidmi“. Dále je v něm pojednáno, jaká konkrétní práva mají oběti TČ v souvislosti se spáchaným TČ. Jedná se např. o právo na poskytnutí odborné pomoci či právo na informace (Česko, 2013).
- **Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád** – Zákon se zabývá zejména průběhem a zásadami trestního řízení a definuje osoby, které se jej účastní. Jsou jimi např. orgány činné v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“), pod které spadají soudy, státní zástupce a policejní orgán (Česko, 1961).

2.4 Právní rámec ve SR

Nelze opomenout také právní řád, který je platný pro SR. Stejně jako v případě ČR existuje mnoho zákonů národního charakteru, které napomáhají k účinnosti a vymahatelnosti trestního práva slovenského státu. Stěžejními jsou však, z hlediska obchodu s lidmi, následující:

- **Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon** – Vymezuje mnoho pojmů v oblasti slovenského trestního práva. Jedná se např., stejně jako v případě ČR, o „TČ“, „druhy TČ“, „prečiny“, „zločiny“, „pachatel“, který je zde popsán jako osoba, která trestný čin spáchala sama a zároveň jí může být jak osoba fyzická, tak osoba právnická, a to za podmínek stanovených zvláštním zákonem. I ve slovenském trestním zákoně (dále jen „STZ“) je zakotven TČ „obchodovanie s ľuďmi“, a to pod § 179 (AION, 2024).
- **Zákon č. 274/2017 Z. z., zákon o obetiach trestných činov** – Taktéž platný ve SR a jsou v něm převážně vymezeny totožné pojmy, jako v případě českého zákona o obětech trestných činů, ve kterém však není u pojmu „zvlášť zranitelné osoby“, na rozdíl od tohoto, přesně vymezen věk osoby. Na druhou stranu, v tomto zákoně nejsou, jako v případě českého, kromě osob se zdravotním postižením, zahrnuty také osoby s mentálním nebo psychickým postižením či smyslovým poškozením. Zákon se zabývá kupříkladu základními zásadami ochrany a podpory obětí, právy obětí, což se konkrétně týká např. práva na informace, práva na poskytnutí odborné pomoci, práva na odškodnění. Objevují se zde pojmy jako „obeť“, „druhotná viktimizácia“ či „obzvlášť zranitelná obeť“, jíž se rozumí např. dítě (osoba mladší 18 let a za dítě se považuje i osoba, u které prozatím není věk známý, ale existuje zde důvod domnívat se, že se o dítě jedná, a to do té doby, kdy se neprokáže opak), dále osoba se zdravotním postižením a osoba, která má více jak 75 let. Zejména se však také jedná o osoby, které se staly oběťmi trestného činu obchodování s lidmi, trestného činu spáchaného organizovanou skupinou a podobně (Slov-Lex, 2024).
- **Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok** – Ani tento zákon není výjimkou pro účinnost a vymahatelnost trestního práva ve SR. Převážně, stejně jako v případě českého trestního řádu, upravuje a zároveň obsahuje průběh a zásady trestního řízení, postup samotných účastníků trestního řízení, jimiž jsou např. soudy, OČTŘ,

pod které spadá prokurátor (v ČR se jedná o státního zástupce) a policejní orgán (AION, 2024).

3 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Problematika obchodování s lidmi, která je spjatá s širokým množstvím dalších trestných činností a kriminálních, nelegálních aktivit, vyžaduje komplexní analýzu a průzkum dostupných, již zmíněných zdrojů. Důsledným se však nejeví pouze samotný průzkum literatury a dalších podkladů, ze kterých lze čerpat, ale také snaha o pochopení a prevenci oné problematiky, a to nejen v kontextu národním, ale zejména i v tom evropském a mezinárodním.

Literární rešerše, které je věnovaná první kapitola teoretické části, se stala základním východiskem a stavebním kamenem pro zpracování teoretické části, ale následně bude také velmi podstatnou a významnou pro zpracování praktické části. V tomto kontextu se jedná zejména o výstupy, analýzu a komparaci dostupných statistik, které byly zpracovány v ČR pod záštitou Odboru prevence kriminality MV a v rámci SR se jedná o ICOSL MV.

Z rešerše, tedy přesněji kapitoly zabývající se literárními zdroji, byl následně vymezen pojmový aparát, který definuje přímo samotný termín „obchodování s lidmi“, ale uvádí také další termíny a pojmy, které jsou s ním úzce spjaté či pod něj přímo spadají. Bylo vyhledáno, zapůjčeno a použito nemalé množství monografií, publikací, literatury, internetových zdrojů, vědeckých článků, mezinárodních, evropských i národních pramenů, které jsou propojeny s již zmíněnou rešerší v celém jejím rozsahu a obsahu. Z hlediska těchto pramenů se jedná o určité vymezení právního rámce, kterému se důsledně věnovala druhá kapitola, jež byla rozdělena na výše zmíněný právní rámec, a to na mezinárodní, evropský, přesněji právní rámec EU, a dále na právní rámec v ČR a ve SR.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STANOVENÍ A FORMULACE CÍLŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI

Stěžejním cílem, z hlediska statistických údajů, bude zjistit a analyzovat stav obchodu s lidmi, o kterém v ČR pojednává § 168 TZ a v rámci SR se jedná o § 179 STZ. Pozornost bude věnována zejména počtu zjištěných a objasněných skutků z hlediska této problematiky, dále počtu stíhaných a odsouzených osob a v neposlední řadě počtu obětí, které byly zařazeny do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi v ČR a do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi ve SR. Následně dojde ke komparaci dat z obou výše zmíněných států a na závěr bude analyzován stav z evropského hlediska, tedy v rámci EU.

Dalším cílem, stěžejním v rámci dotazníkového šetření, bude zjistit a vyhodnotit názor občanů (široké veřejnosti) na problematiku obchodu s lidmi a do jaké míry jsou o ní (ne)informováni.

Metody využití v praktické části

Pro získání potřebných dat a informací, sloužících ke splnění cílů, byla jednak použita kvantitativní metoda výzkumu v podobě dotazníkového šetření a poté analýza a komparace dostupných statistických údajů jednotlivých zkoumaných států.

4.1 Stanovené hypotézy pro statistické údaje

Lze předpokládat, že zkoumáním a analýzou statistických údajů z ČR, ze SR a z EU a následnou komparací hodnot z ČR a ze SR, budou získané informace a poznatky sloužit k lepší orientaci v rámci problematiky obchodu s lidmi.

1. hypotéza: V průběhu sledovaných let (2017–2022) se v ČR i ve SR převážně zvyšoval počet stíhaných žen.

Tato hypotéza se zakládá na předpokladu, že do nelegálních činností souvisejících s obchodem s lidmi, či přímo do samotného obchodu, jsou ženy v posledních letech zapojovány více a v čím dál větší míře do této problematiky, jakožto pachatelky „pronikají“.

2. hypotéza: V průběhu sledovaných let (2017–2022) v rámci EU docházelo k postupnému nárůstu počtu formy pracovního vykořisťování vůči sexuálnímu vykořisťování.

Tato hypotéza se zakládá na předpokladu, že ačkoli existuje stále vysoké množství případů sexuálního vykořisťování, zejména v podobě nucené prostituce osob ženského pohlaví,

v posledních letech se k hodnotám této formy vykořisťování čím dál více přibližuje pracovní vykořisťování. Jedná se především o podobu nucené práce osob mužského pohlaví.

4.2 Stanovené hypotézy pro dotazníkové šetření

Lze předpokládat, že zpracované a vyhodnocené odpovědi dotazovaných respondentů budou sloužit k utvoření skutečného obrazu, jak vnímají obchod s lidmi a zejména, jak velké či malé povědomí o této problematice mají.

1. hypotéza: Ženy jsou zranitelnější v rámci obchodu s lidmi než muži.

Tato hypotéza se zakládá na předpokladu, že většina dotazovaných respondentů si pod obchodem s lidmi a pod vykořisťováním jako první představí ženy provozující prostituci, anebo jinou formu, nejen sexuálního, vykořisťování, podstatnou roli však stále budou hrát osoby ženského pohlaví.

2. hypotéza: Povědomí o konkrétních NNO v ČR, které pomáhají obětem obchodu s lidmi, bude nízké.

Tato hypotéza se zakládá na předpokladu, že většina dotazovaných respondentů bude mít určitou představu o možné existenci organizací či spolků v ČR, které obětem pomáhají, avšak konkrétní název a náplň jejich činnosti již znát nebudou.

3. hypotéza: Jestliže by se dotazovaná osoba setkala s případem obchodování s lidmi, tuto skutečnost by nahlásila na Policii ČR, na jiný kompetentní orgán či NNO.

Tato hypotéza se zakládá na předpokladu, že pokud by se dotazovaní respondenti setkali s případem obchodu s lidmi, většina z nich by toto, za účelem pomoci oběti a dopadení pachatele (pachatelů), nahlásila na Policii ČR, NNO, popřípadě by se obrátila na jiné instituce, které by mohly pomoci.

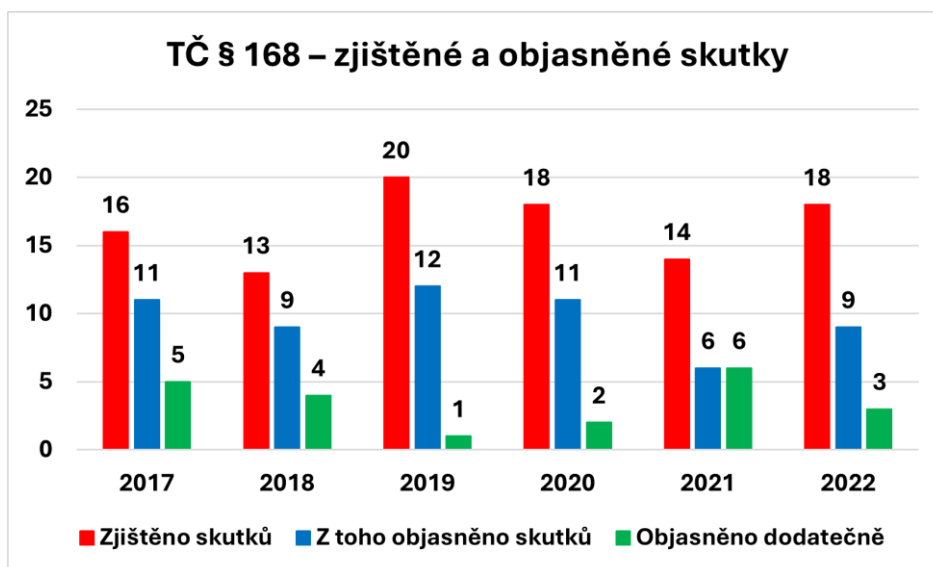
5 STATISTICKÉ ÚDAJE TÝKAJÍCÍ SE OBCHODU S LIDMI

Jak již bylo částečně zmíněno v teoretické části, za účelem monitorování situace v ČR ve vztahu s TČ „obchodování s lidmi“ jsou vypracovávány statistické údaje. Ty se nacházejí ve Zprávách o stavu obchodování s lidmi a tyto jsou zpracovávány a vydávány každý rok, anebo v Národních strategiích boje proti obchodování s lidmi, které platí vždy pro čtyřleté období, poslední strategie byla vydána pro léta 2020–2023. Tyto dokumenty má pod záštitou MV ČR, přesněji Odbor prevence kriminality MV. Ve SR se statistiky nacházejí v též každoročně vydávaných Situačních zprávách pro oblast boja proti obchodování s lidmi či v Národních programech boja proti obchodování s lidmi, poslední program byl vydán, jako vždy na pětileté období, a to pro léta 2024–2028. Tyto zpracovává a publikuje MV SR, přesněji ICOSL MV. Je však podstatné zmínit fakt, že údaje čítají pouze registrované případy, které jsou evidovány Policií ČR či SR. Jedná se tedy o případy (TČ), které jsou těmto OČTŘ ohlášeny a v této věci bylo či je zahájeno trestní stíhání. Z tohoto tedy vyplývá, že ve skutečnosti se nejen v ČR a ve SR, ale po celém světě, nachází mnohonásobně více případů a obětí obchodu s lidmi, které nejsou formálně zjištěny a zaevidovány, a tak jsou bohužel skutečná čísla nezjistitelná. Pro lepší a přehlednější komparaci byla vybrána data ze statistik obou států v rozmezí let 2017–2022 či 2017–2019.

5.1 Vyhodnocení statistických údajů z ČR

V rámci počtu zjištěných, z toho objasněných a dodatečně objasněných, skutků podle § 168 TZ v ČR bylo vybráno rozmezí let 2017–2022. V roce 2017 bylo zjištěno a zaznamenáno celkem 16 skutků, spadajících pod TČ „obchodování s lidmi“, který se nachází v TZ. Z těchto skutků jich bylo celkem 11 objasněno a poté dalších 5 objasněno dodatečně, z čehož vyplývá, že jejich objasněnost byla v tomto roce 100%. Totožným, z hlediska objasněnosti skutků, byl i následující rok 2018, kdy z celkových 13 zjištěných skutků jich 9 OČTŘ objasnily a následně dodatečně objasnily zbylé 4. O rok později již počet registrovaných skutků narostl, a to na celých 20. Také, co se týká objasněnosti, i dodatečné, tato již nebyla 100%, oproti předchozím dvěma rokům. Celkově objasněných čítalo 12 a dodatečně objasněný byl poté 1 skutek. V roce 2020 bylo zaznamenáno oproti předchozímu roku o 2 skutky méně, tedy 18, z toho 11 jich bylo objasněno a následně 2 objasněny dodatečně. V porovnání s ostatními roky, vyjma roku 2018, byl v roce 2021 zaznamenán nejnižší počet zjištěných skutků, a to 14, kdy 6 z nich bylo objasněno a dodatečně objasněných značil tentýž počet, tedy 6. V posledním zaznamenaném roce (2022) počet zjištěných skutků,

v porovnání s rokem 2021, narostl o 4 skutky více, tedy na celkových 18. Z nich objasnily OČTŘ 9 skutků a dodatečně objasněné byly 3 skutky. Závěrem lze tvrdit, že v roce 2019 byl zjištěn nejvyšší počet skutků (20) a naopak nejnižší (13) v roce předchozím, tedy v roce 2018. Jak již bylo zmíněno výše, nejvyšší, tedy 100% objasněnost, mají roky 2017 a 2018, a to i díky skutkům, které byly objasněny dodatečně. Kontrastem z hlediska úspěšnosti objasněných skutků se tedy jeví rok 2019, kdy OČTŘ z celkově zjištěných (20) skutků neobjasnily 7 a poté rok 2022, kdy z 18 neobjasnily 6.

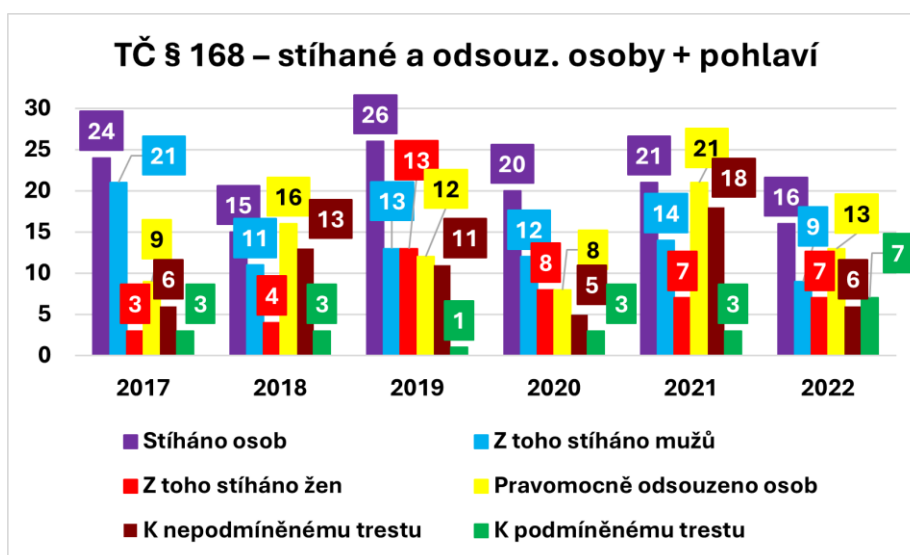
Graf 1 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

Z hlediska počtu stíhaných a pravomocně odsouzených osob podle § 168 TZ v ČR bylo vybráno totožné období jako v případě zjištěných a objasněných skutků, jednalo se o léta 2017–2022. V roce 2017 bylo stíháno za TČ „obchodování s lidmi“ celkem 24 osob, kdy z tohoto počtu bylo 21 mužů a 3 ženy. Pravomocným rozsudkem bylo odsouzeno 9 osob, kdy soud šesti z nich uložil nepodmíněný trest a třem trest podmíněný.

Podmíněné odsouzení lze chápat jako určitou „pohružku“ trestem odnětí svobody, a to za takových okolností, pokud se pachatel nebude chovat řádně během stanovené zkušební doby (Preuss, 2022).

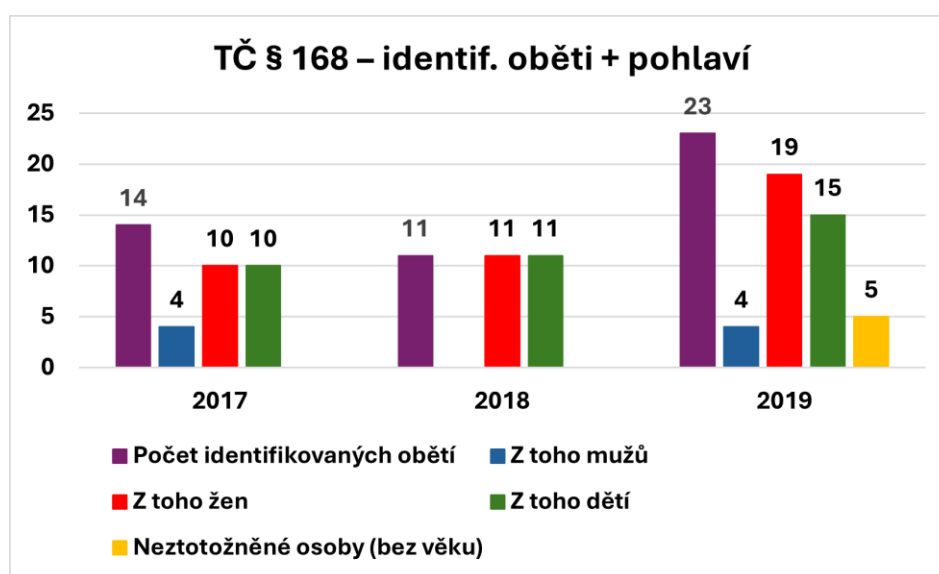
O rok později se počet stíhaných osob v porovnání s rokem předchozím snížil na celkový počet 15 osob, z nichž 11 tvořili muži a 4 osoby byly ženského pohlaví. Pravomocně odsouzených k tomuto roku bylo celkem 16 osob, z toho 13 nepodmíněně a 3 osoby

podmíněně. V roce 2019 byl zaznamenán rekordní počet stíhaných osob, celkově 26 a zároveň z tohoto počtu tvořili jednu polovinu muži (13) a druhá byla tvořena ženami (13). Pravomocným rozsudkem bylo odsouzeno 12 osob, z toho 11 k nepodmíněnému trestu a pouze 1 osoba k podmíněnému trestu. V následujícím roce počet stíhaných osob klesl na 20, z toho 12 mužů a 8 žen. Pravomocně odsouzených osob činil celkový počet 8, z toho 5 nepodmíněně a 3 osoby podmíněně. V roce 2021 oproti předchozímu roku vzrostl počet stíhaných o 1 osobu, celkově tedy na 21, 14 z nich byly osoby mužského pohlaví a 7 pohlaví ženského. Pravomocně odsouzené osoby v tomto roce činily celkový počet 21, kdy 18 z nich bylo odsouzeno k nepodmíněnému trestu a 3 osoby byly odsouzeny podmíněně. V posledním zaznamenaném roce (2022) byl, vyjma roku 2018, stíhán nejnižší počet osob, a to 16. Mužů z tohoto celkového počtu bylo 9 a žen 7. Pravomocným rozsudkem bylo odsouzeno 13 osob, 6 k nepodmíněnému trestu a 7 osob podmíněnému trestu. Závěrem lze tvrdit, že nejvyššího počtu stíhaných osob obecně bylo, v rámci zkoumaných let 2017–2022, dosaženo v roce 2019, kdy tento počet činil 26 osob. Naopak nejnižší počet (15) byl zaznamenán v roce 2018. Z hlediska pohlaví stíhaných osob bylo nejvíce stíhaných mužů (21 z celkového počtu 24) v roce 2017 a u žen byl zaznamenán nejvyšší počet (13 z celkového počtu 26) v roce 2019. Naopak nejméně stíhaných mužů (9 z celkového počtu 16) demonstruje rok 2022 a v kontextu ženského pohlaví nejnižší počet (3 z celkového počtu 24) ukazuje rok 2017. Co se týká nejvyššího počtu pravomocně odsouzených osob, tohoto bylo dosaženo v roce 2021, počet činil 21 osob. Nejnižšího počtu bylo dosaženo v roce 2020, který čítal pouze 8 osob.

Graf 2 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

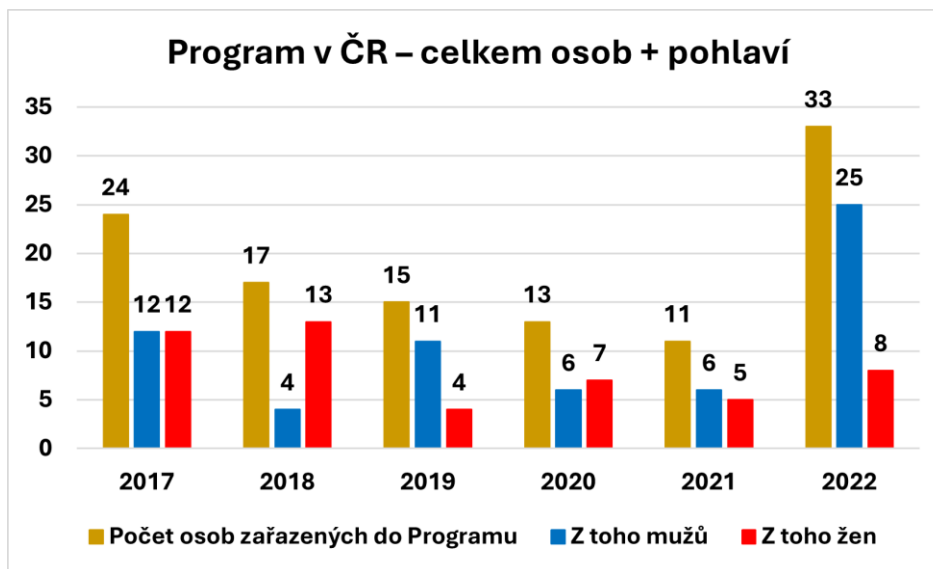
Ohledně počtu identifikovaných obětí podle § 168 TZ v ČR bylo zvoleno období 2017–2019. V roce 2017 bylo v rámci TČ „obchodování s lidmi“ identifikováno celkem 14 obětí, z toho 4 muži, 10 žen a 10 dětí. O rok později se celkový počet snížil v porovnání s předchozím o 3 identifikované oběti. Činil tak oproti dvěma zbylým rokům nejnižší celkový počet, a to 11 obětí, z toho 11 žen a 11 dětí, oběť mužského pohlaví v tomto roce nebyla zaznamenána. Vysoký nárůst, oproti dvěma zbylým nejvyšší, v počtu identifikovaných obětí činil celkem 23 osob (z toho 18 českých), a to v posledním zaznamenaném roce (2019). Z tohoto počtu tvořili oběti 4 muži, 19 žen, 15 dětí a 5 osob nebylo ztotožněno, což znamená, že u nich nebyl zjištěn a uveden věk.

Graf 3 – Počet identifikovaných obětí dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2019 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2020; vlastní zpracování)

Co se týká osob, které byly zařazeny do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV podle pohlaví, bylo zvoleno rozmezí let 2017–2022. V roce 2017 bylo do tohoto Programu zařazeno 24 osob, které se staly pravděpodobnými oběťmi obchodu s lidmi, z toho jedna polovina činila oběti mužského pohlaví (12) a druhá oběti ženského pohlaví (12). V následujícím roce počet osob klesl na 17, z toho byli 4 muži a 13 žen. V roce 2019 se počet oproti předchozím rokům nadále snižoval, a to na 15 osob, kdy z tohoto počtu bylo 11 mužů a 4 ženy. Také v roce 2020 došlo ke snížení počtu osob zařazených do Programu, celkový počet totiž činil osob 13, z toho 6 mužů a 7 žen. Rok 2021 zaznamenal v porovnání s ostatními roky nejnižší počet osob (11), 6 z nich bylo mužského pohlaví, 5 ženského. Avšak poslední rok (2022) byl rokem od ostatních, z hlediska snižování počtu osob,

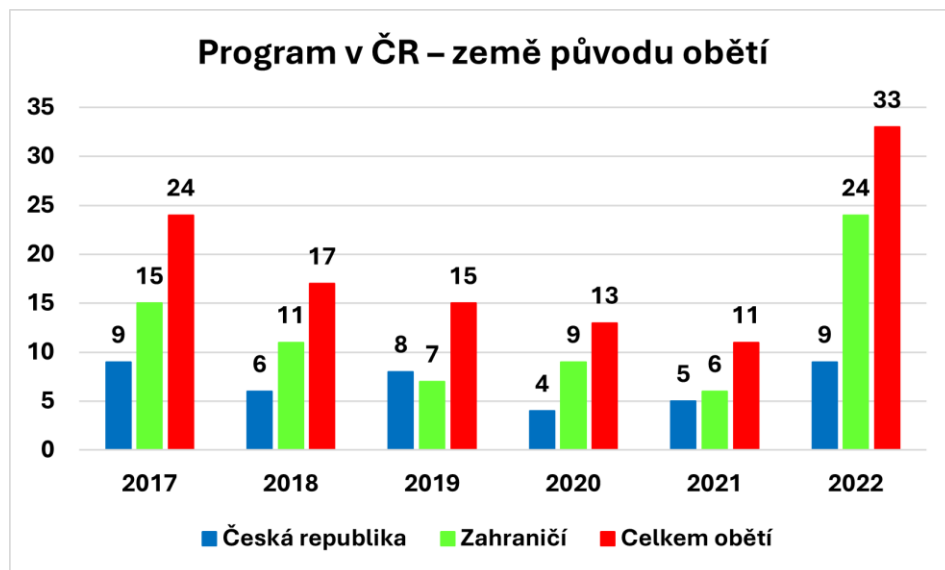
zcela odlišným. Naopak v něm došlo k vysokému nárůstu, a to na 33 osob. To z něj činí rok s nejvyšším počtem osob, které byly zařazeny do Programu jako potenciální oběti. V kontextu pohlaví byl nejvyšší počet mužů (25) zaznamenán v roce 2022 a nejnižší (4) naopak v roce 2018. Co se týká nejvyššího počtu žen (13), ten byl registrován v roce 2018 a v roce následujícím (2019) zase nejnižší (4).

Graf 4 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky; Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

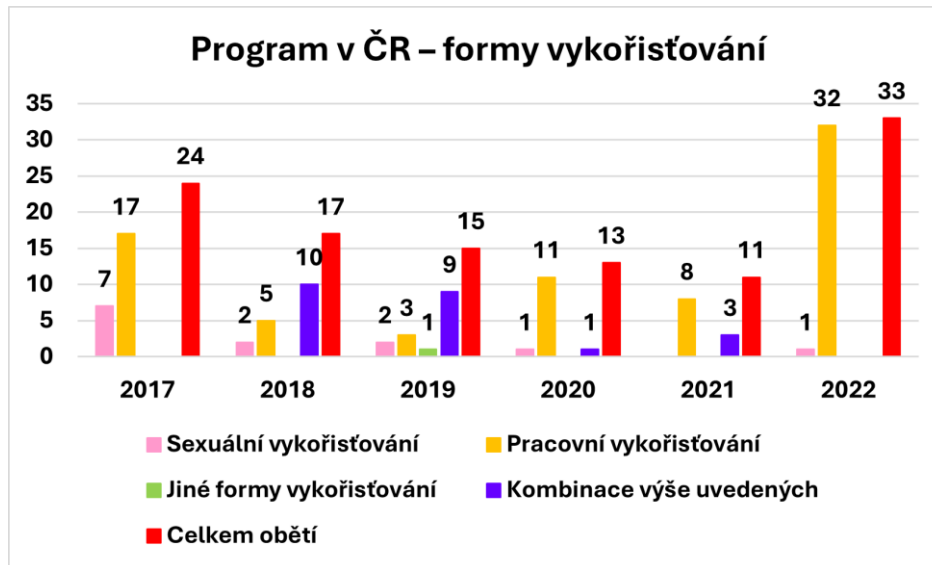
Co se týká osob, které byly zařazeny do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV podle země původu, bylo zvoleno totožné rozmezí let, jako v předchozím případě, tedy 2017–2022. V roce 2017 bylo zařazeno do Programu celkem 24 potenciálních obětí, z toho 9 z ČR a 15 ze zahraničí, přesněji 1 ze SR, 5 z Ukrajiny, 5 z Moldavska, 1 z Nigérie, 1 z Vietnamu a 2 z Filipín. V následujícím roce se jednalo o celkem 17 potenciálních obětí. Počet se oproti předchozímu roku snížil, z celkového počtu bylo 6 obětí z ČR a 11 ze zahraničí, přesněji 1 z Rumunska, 9 z Filipín a 1 ze Sierry Leone. V roce 2019 činilo počet potenciálních obětí celkem 15 osob, z toho 8 z ČR a 7 ze zahraničí, přesněji 1 ze SR a 6 osob pocházelo z Filipín. Rok 2020 čítal celkový počet 13 potenciálních obětí, z toho 4 osoby byly z ČR a 9 ze zahraničí, přesněji 4 z Ukrajiny, 2 z Bulharska, 1 z Filipín, 1 z Mongolska a 1 z Hondurasu. V roce 2021, jakožto v roce s nejnižším počtem potenciálních obětí (11), jich 5 pocházelo z ČR a 6 ze zahraničí, přesněji z Mongolska. Posledním zaznamenaným rokem je rok 2022, který registroval nejvyšší počet potenciálních obětí, a to 33. Z tohoto počtu pocházelo z ČR 9 osob a 24 ze zahraničí, z toho 4 ze SR, 3

z Ukrajiny, 1 z Bulharska, 1 z Rumunska, 1 z Moldavska, 8 z Filipín, 4 z Polska, 1 z Pákistánu a 1 z Lotyšska.

Graf 5 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

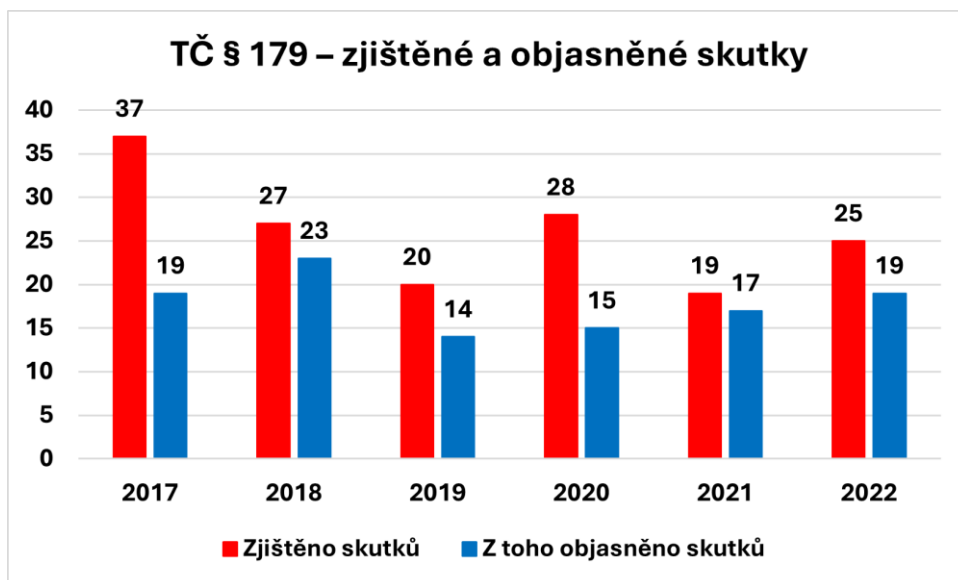
V rámci forem vykořisťování u osob, které byly zařazeny do Programu, bylo taktéž vybráno totožné období 2017–2022. V roce 2017 (opět) z celkového počtu 24 obětí bylo 17 vykořisťováno pracovním a 7 sexuálně. V nadcházejícím roce (2018) se oproti předchozímu celkový počet snížil na 17 obětí, z toho 5 bylo vykořisťováno pracovním, 2 oběti sexuálně a zbylých 10 osob bylo obětmi kombinací forem výše uvedených. V roce 2019 se taktéž celkový počet obětí snížil, a to 15 osob, z nichž 3 osoby byly vykořisťovány pracovním, 2 sexuálně, 1 osoba byla vykořisťována jinou formou a 9 osob bylo obětmi kombinací forem výše uvedených. V následujícím roce (2020) z celkových 13 obětí bylo 11 pracovním vykořisťováno, 1 osoba byla vykořisťována sexuálně a zbylá 1 osoba byla obětmi kombinací forem výše uvedených. Roku 2021 činil celkový počet 11 obětí, z toho 8 osob se stalo obětmi pracovního vykořisťování a zbylé 3 osoby se opět staly obětmi kombinací forem výše uvedených. V posledním zaznamenaném roce (2022) z celkového počtu 33 obětí, což z tohoto hlediska činí onen rok s nejvyšším počtem, bylo 32 osob vykořisťováno pracovním a zbylá 1 osoba sexuálně. Závěrem lze tvrdit, že pracovní vykořisťování dominovalo v roce 2022, sexuální vykořisťování v roce 2017 a kombinace forem výše uvedených v letech 2018 a 2019.

Graf 6 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

5.2 Vyhodnocení statistických údajů ze SR

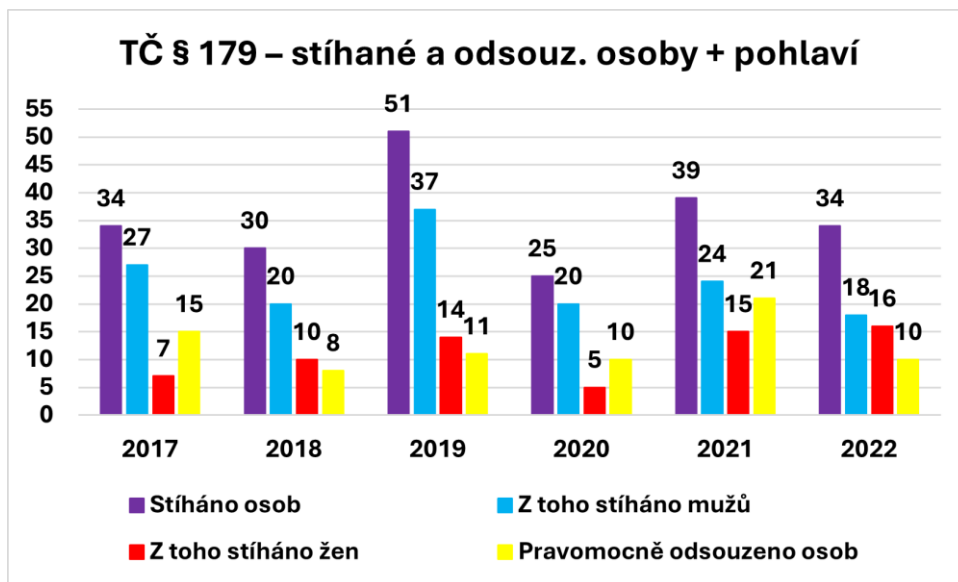
V rámci počtu zjištěných, z toho objasněných a dodatečně objasněných, skutků podle § 179 STZ ve SR, bylo vybráno rozmezí let 2017–2022. V roce 2017 bylo zjištěno a zaznamenáno celkem 37 skutků, spadajících pod TČ „obchodovanie s ľuďmi“, který se nachází ve STZ. Z tohoto počtu následně bylo 19 objasněno. V následujícím roce (2018) počet klesl na 27 zjištěných skutků, z nichž 23 OČTŘ objasnily. Ani další rok (2019) nebyl výjimkou, co se snížení počtu zjištěných skutků týče. Tyto klesly na hodnotu 20, z toho 14 jich bylo objasněno. V roce 2020 však došlo k mírnému navýšení, z hlediska zjištěných skutků, a to na celkový počet 28. Z hlediska objasněnosti jich poté z tohoto počtu bylo OČTŘ objasněno 15. Rok 2021, jakožto poslední zaznamenaný rok pro účely této analýzy statistických údajů, demonstroval opětovné snížení zjištěných skutků (19), z nichž, vyjma dvou, byly objasněny všechny. Avšak v posledním roce (2022) oproti předchozímu došlo k nárůstu, a to na celkový počet 25 zjištěných skutků. V rámci objasněných skutků z tohoto počtu se jich OČTŘ podařilo objasnit 19. Závěrem lze tvrdit, že k nejvyššímu počtu zjištěných skutků (37) došlo hned v úvodu, a to v roce 2017, naopak k nejmenšímu (19) v roce předposledním (2021). V tomto roce byl také objasněn nejvyšší počet skutků (17 z celkových 19) a naopak nejnižší (19 z celkových 37) byl připsán také již zmíněnému, úvodnímu roku 2017.

Graf 7 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

Z hlediska počtu stíhaných a pravomocně odsouzených osob podle § 179 STZ ve SR bylo vybráno totožné období jako v případě zjištěných a objasněných skutků, jednalo se tedy o léta 2017–2022. V roce 2017 bylo stíháno za TČ „obchodovanie s ľuďmi“ celkem 34 osob, kdy z tohoto počtu bylo 27 mužů a 7 žen. Pravomocným rozsudkem bylo odsouzeno celkem 15 osob. O rok později celkový počet stíhaných osob klesl na 30, kdy jej tvořilo 20 mužů a 10 žen. Pravomocně odsouzených k tomuto roku bylo celkem 8 osob. V roce 2019 došlo naopak k vysokému nárůstu stíhaných osob, přesněji jich bylo zaznamenáno 51, z toho 37 mužů a 14 žen. Pravomocným rozsudkem soud odsoudil celkem 11 osob. V roce následujícím (2020) došlo k opětovnému snížení stíhaných osob oproti předchozímu roku, a to více než o polovinu, celkem se jednalo o 25 osob, z nichž 20 tvořili muži a 5 ženy. Rok 2021 zaznamenal celkem 39 stíhaných osob, z toho 24 mužů a 15 bylo tvořeno osobami ženského pohlaví. Pravomocně odsouzených k tomuto roku činilo rekordních 21 osob. Co se týká posledního zaznamenaného roku (2022), tento čítal, totožně jako rok 2017, 34 stíhaných osob, z nichž 18 bylo mužského pohlaví a 16 ženského. Pravomocně odsouzených bylo celkem 10 osob. Závěrem lze tvrdit, že z hlediska stíhaných osob postupně, zejména v posledních dvou zaznamenaných letech (2021–2022), docházelo k nárůstu počtu stíhaných žen. Nejvíce stíhaných osob obecně bylo v roce 2019, naopak nejméně roku 2020, kdy zde pravděpodobně hrála roli pandemie koronavirového onemocnění (dále jen „COVID-19“),

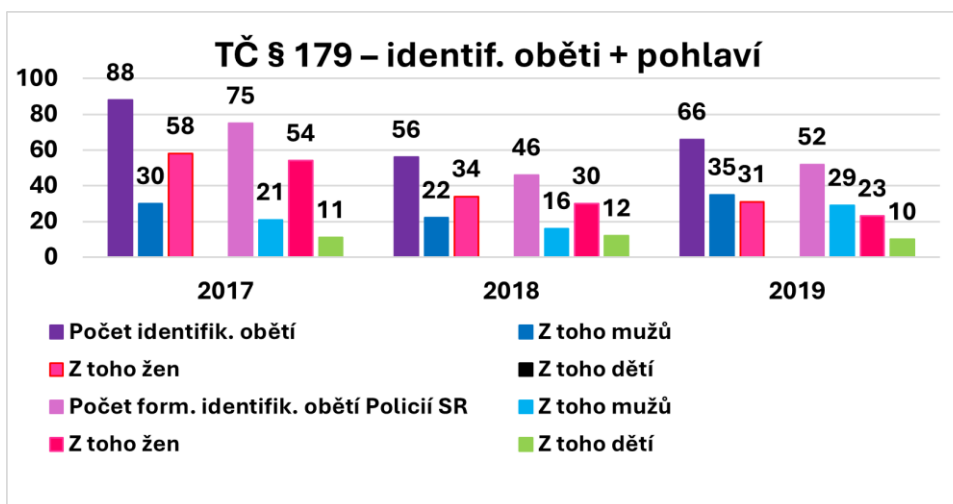
respektive opatření a nařízení zavedená k potlačení jejího šíření. Z hlediska pohlaví stíhaných osob byl stíhán nejvyšší počet mužů (20 z celkového počtu 25) v roce 2020 a u žen byl zaznamenán nejvyšší počet (16 z celkového počtu 34) v roce 2022. Nejméně stíhaných mužů bylo taktéž v roce 2022 a z hlediska ženského pohlaví nejnižší počet (5 z celkového počtu 20) demonstruje též již zmíněný rok 2020. Co se týká nejvyššího počtu pravomocně odsouzených osob, toho bylo dosaženo v roce 2021, počet činil 21 osob. Nejnižšího počtu bylo dosaženo v roce 2018, jednalo se celkem o 8 osob.

Graf 8 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

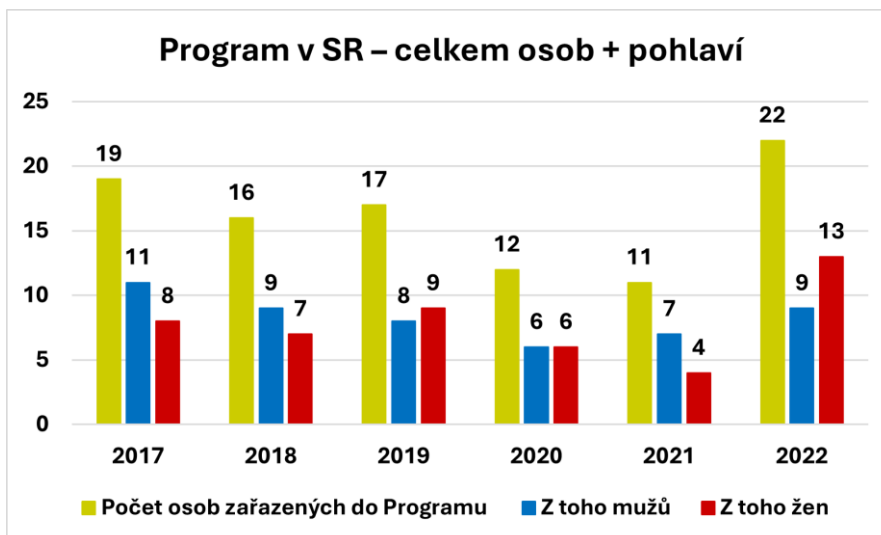
Ohledně počtu identifikovaných obětí podle § 179 STZ ve SR bylo zvoleno období 2017–2019. V roce 2017 bylo v rámci TČ „obchodovanie s ľuďmi“ identifikováno celkem 88 obětí, z toho 30 mužů a 58 žen. Dětské oběti zde nejsou uvedeny ani identifikovány. O rok později se počet identifikovaných obětí oproti předchozímu roku snížil na hodnotu 56, z nichž 22 bylo mužů a 34 žen. V posledním zaznamenaném roce (2019) se počet, v porovnání s minulým rokem, zvýšil. Celkem bylo zaznamenáno 66 obětí, z toho 35 mužů a 31 žen. Co se týká obětí, které byly identifikovány formálně Policií SR, v roce 2017 jejich celkový počet činil 75, z toho 21 mužů, 54 žen a 11 dětí. V následujícím roce tento celkový počet obětí výrazně klesl, a to na hodnotu 46 osob, z nichž 16 tvořili muži, 30

žen a 12 dětí. Rok 2019, tedy poslední zaznamenaný, čítal celkem 52 obětí, z toho 29 mužů, 23 osob ženského pohlaví a 10 dětí.

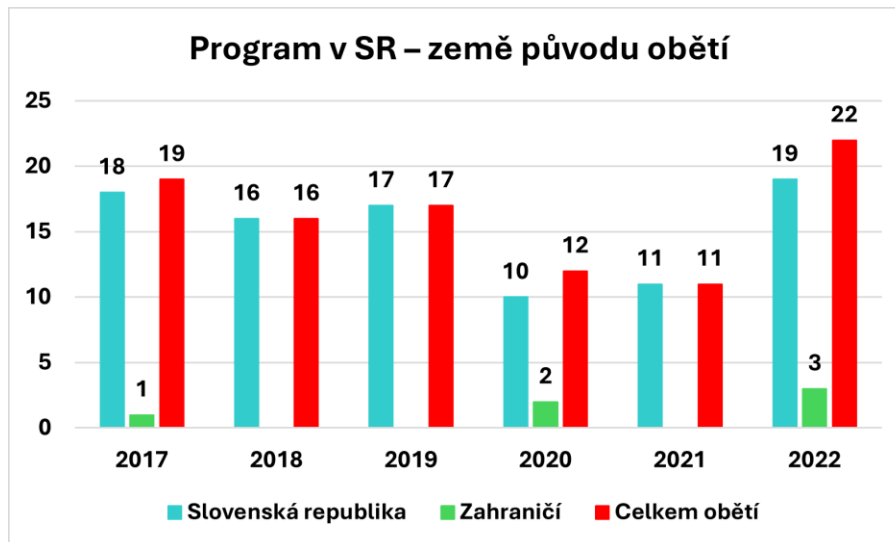
Graf 9 – Počet identifikovaných obětí dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2019 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2020; vlastní zpracování)

Co se týká osob, které byly zařazeny do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s ľuďmi podle pohlaví, bylo zvoleno rozmezí let 2017–2022. V roce 2017 bylo do tohoto Programu zařazeno 19 osob, které se staly pravděpodobnými oběťmi obchodu s lidmi, z nichž bylo 11 mužů a 8 žen. V následujícím roce se celkový počet snížil na 16 osob, z toho na 9 mužů a 7 žen. O rok později (2019), naopak v porovnání s rokem předchozím, počet vzrostl o jednu osobu, v Programu tak bylo zařazeno celkem 17 osob, přesněji 8 mužů a 9 žen. V roce 2020 celkový počet klesl na 12 osob, z toho byla tvořena jedna polovina muži (6) a ta druhá ženami (6). Rok 2021 čítal celkem 11 osob, z nichž bylo 7 mužů a 4 ženy. Tento rok byl zároveň rokem s nejnižším nárůstem osob zařazených do Programu. V rámci posledního zaznamenaného roku (2022) celkový počet osob prudce vzrostl na hodnotu 22, což z něj činí rok, kdy došlo k nejvyššímu nárůstu počtu osob zařazených do Programu. Z tohoto počtu o 9 mužů a 13 žen. Z hlediska pohlaví byl nejvyšší počet mužů (11) registrován v roce 2017 a nejnižší (6) v roce 2020. K nejvyššímu zaznamenanému počtu žen (13) došlo v roce 2022 a v roce předchozím, tedy v roce 2021, naopak k nejnižšímu (4).

Graf 10 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

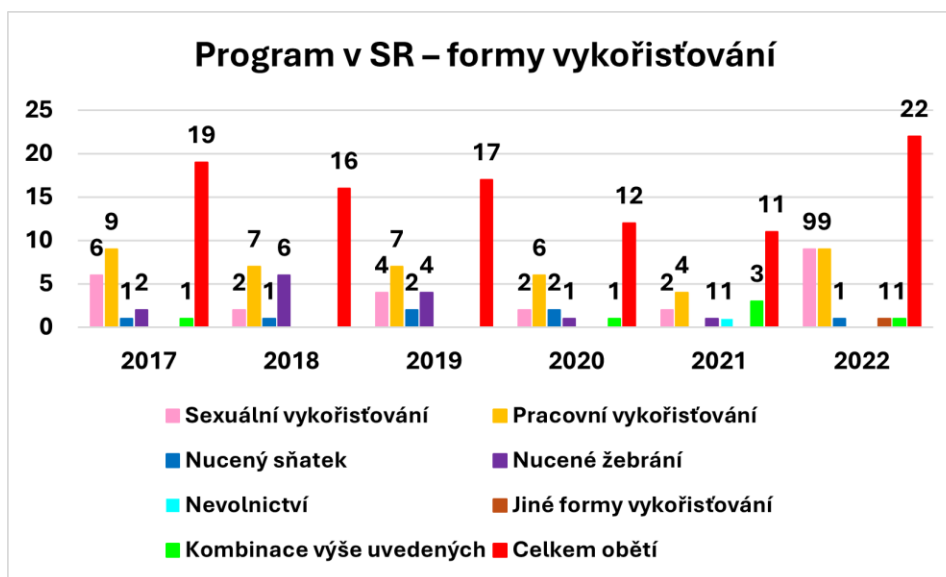
Co se týká osob, které byly zařazeny do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi podle země původu, bylo zvoleno totožné rozmezí let, jako v předchozím případě, tedy 2017–2022. V roce 2017 bylo zařazeno do Programu celkem 19 potenciálních obětí, z toho 18 ze SR a 1 ze zahraničí, přesněji se jednalo o muže z Ukrajiny. V následujícím roce celkový počet klesl na 16 obětí, všechny pocházely ze SR. Rok 2019 čítal oproti předchozímu roku o 1 oběť navíc, celkem jich tedy bylo 17, opět všechny slovenského původu. V roce 2020 došlo k poklesu počtu obětí na hodnotu 12, z toho 10 ze SR a 2 ze zahraničí, přesněji 1 muž z Číny a 1 žena z Afghánistánu. Rok 2021, jakožto rok s nejnižším počtem potenciálních obětí, jich čítal celkem 11, kdy opět všechny pocházely ze SR. Naopak poslední zaznamenaný rok (2022) jich registroval nejvíce, a to 22, z toho 19 ze SR a 3 osoby ze zahraničí, přesněji z Nepálu, Ukrajiny a Rumunska.

Graf 11 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

V rámci forem vykořisťování u osob, které byly zařazeny do Programu, bylo taktéž vybráno totožné období 2017–2022. V roce 2017 (opět) z celkového počtu 19 obětí bylo 6 vykořisťováno sexuálně, 9 pracovně, 1 osoba byla donucena k nucenému sňatku, 2 osoby k nucenému žebření a poslední zbylá osoba byla obětí kombinace výše uvedených forem. Následující rok (2018) čítal celkem 16 obětí, z toho 2 byly vykořisťovány sexuálně, 7 pracovně, opět 1 osoba musela podstoupit nucený sňatek a 6 osob nucené žebření. Rok 2019 zaznamenal celkem 17 obětí, z nichž 4 byly vykořisťovány sexuálně, 7 pracovně, 2 osoby donuceny k nucenému sňatku a zbylé 4 k nucenému žebření. V dalším roce (2020) se jednalo celkem o 12 obětí, z toho o 2 sexuálně vykořisťované, o 6 pracovně, dále opět došlo k 2 případům nucených sňatků, k 1 v rámci nuceného žebření a poslední zbylá osoba byla obětí kombinace výše uvedených forem. V následujícím roce bylo registrováno 11 obětí, kdy 2 osoby byly vykořisťovány sexuálně, 4 pracovně, 1 osoba donucena k nucenému žebření, další 1 byla vykořisťována formou nevolnictví a zbylé 3 byly oběťmi kombinace výše uvedených forem. Poslední zaznamenaný rok (2022) registroval nejvyšší počet obětí (22), z toho 9 osob bylo vykořisťováno sexuálně, 9 pracovně, 1 osoba donucena k nucenému sňatku, 1 byla vykořisťována jinou formou a poslední zbylá obětí kombinace výše uvedených forem. Závěrem lze tvrdit, že sexuální vykořisťování dominovalo zejména v roce

2022, pracovní vykořisťování v letech 2017 a 2022, ale i v ostatních rocích bylo velmi častou formou a nucené žebvání se vcelku v hojném počtu vyskytovalo v letech 2018 a 2019.

Graf 12 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

5.3 Komparace statistických údajů z ČR a ze SR

Z výše uvedených dat a grafů bude provedena následná komparace obou států. Cílem je zjistit, jak si tyto počínají např. z hlediska počtu zjištěných skutků a z toho objasněných, popř. dodatečně objasněných, skutků. Pro efektivnější výsledky, lepší orientaci a zároveň jasnější porovnání byla vybrána vždy totožná období pro oba státy.

Z hlediska počtu zjištěných a objasněných skutků podle paragrafů platných v TZ těchto států se jednalo o období 2017–2022. Obecně a souhrnně lze tvrdit, že slovenské OČTŘ, vyjma roku 2019, zaregistrovaly pokaždé vyšší počet skutků nežli ty české. V roce 2017 celkem o 21 skutků, v roce 2018 o 14. Následující rok (2019), jak již bylo lehce nastíněno výše, evidoval totožný počet (20). Rok 2020 avšak opět zaznamenal určitý rozdíl mezi oběma státy, ve SR bylo zjištěno o celých 10 skutků více. V roce 2021 o 5 skutků a poslední zaznamenaný rok (2022) jich registroval o 7 více. Podstatným rozdílem mezi oběma státy je, že ČR ve svých statistikách zaznamenává, na rozdíl od SR, i počty skutků, které byly objasněny dodatečně. Tím se tak zvyšuje procento objasněnosti těchto skutků a slovenské statistiky se v rámci tohoto odvětví staví do určité nevýhody.

Na druhou stranu, jsou na tom z hlediska počtu registrovaných skutků o něco lépe než ty české.

Tabulka 1 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zjištěno skutků	16	13	20	18	14	18
Z toho objasněno skutků	11	9	12	11	6	9
Objasněno dodatečně	5	4	1	2	6	3

Tabulka 2 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zjištěno skutků	37	27	20	28	19	25
Z toho objasněno skutků	19	23	14	15	17	19

Také, co se týká počtu stíhaných osob, jich SR souhrnně, za období 2017–2022, zaregistrovala více než ČR. V roce 2017 celkem o 10 osob, v roce 2018 o 15. Následující rok (2019) znamenal značný rozdíl, celkově nejvyšší za již zmíněné období, protože oproti ČR bylo ve SR stíháno o 34 osob více. V dalším roce (2020) tento rozdíl značně klesl, a to na celkový rozdíl 5 stíhaných osob. Rok 2021 a zároveň i poslední zaznamenaný rok 2022 evidovaly ve SR o 18 stíhaných osob více. Od celkového počtu stíhaných osob se tak odvíjí i počet těchto osob z hlediska pohlaví. Celkově lze tvrdit, že kromě let 2019 a 2020 byl ve SR oproti ČR pokaždé stíhán vyšší počet osob ženského pohlaví. Pokud jde o počty stíhaných mužů, tyto byly každý rok vyšší ve SR než v ČR. Počty odsouzených osob však nejsou již tak jednoznačné, jak tomu bylo např. u počtu stíhaných osob, kdy tento ve SR v porovnání s ČR určitým způsobem dominoval. V letech 2018, 2019 a 2022 byl totiž v ČR oproti SR pravomocně odsouzen vyšší počet osob, zejména v prvním výše zmíněném roce, a to o 8 osob. V roce 2021 byly počty v obou státech totožné (21 pravomocně odsouzených). Nutno však zmínit, že i zde jsou české statistiky o něco podrobněji zpracovány nežli slovenské, protože uvádí, zda v ČR z celkového počtu

pravomocně odsouzených byly tyto osoby odsouzeny k nepodmíněnému či podmíněnému trestu.

Tabulka 3 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stíháno osob	24	15	26	20	21	16
Z toho stíháno mužů	21	11	13	12	14	9
Z toho stíháno žen	3	4	13	8	7	7
Pravomocně odsouzeno osob	9	16	12	8	21	13
K nepodmíněnému trestu	6	13	11	5	18	6
K podmíněnému trestu	3	3	1	3	3	7

Tabulka 4 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stíháno osob	34	30	51	25	39	34
Z toho stíháno mužů	27	20	37	20	24	18
Z toho stíháno žen	7	10	14	5	15	16
Pravomocně odsouzeno osob	15	8	11	10	21	10

Obzvlášť markantní rozdíl je spatřován v rámci počtu identifikovaných obětí podle paragrafů platných v TZ těchto států za období 2017–2019. Slovenské OČTŘ registrovaly mnohem vyšší počet těchto obětí než české. Přesněji, v roce 2017 o 74 obětí, v roce 2018 o 45 obětí a v posledním zaznamenaném roce (2019) o 43. Z hlediska pohlaví, souhrnně lze tvrdit, že vyjma roku 2019 ve SR, pokaždé dominoval vyšší počet identifikovaných obětí ženského pohlaví, a to v obou státech. Počty dětských obětí byly v ČR i SR dosti podobné, ale i přesto vyjma roku 2019, bylo ve SR pokaždé, přesněji o 1 dětskou oběť (platí jak pro rok 2017, tak i pro 2018) více. V českých statistikách jsou navíc oproti slovenským uvedeny neztotožněné osoby (bez věku). Naopak zase v těch slovenských je uveden počet formálně identifikovaných obětí Policíí SR, kdežto v českých nikoli, tam je pojednáváno čistě jen o počtu identifikovaných obětí a toto následně není nijak více rozděleno.

Tabulka 5 – Počet identifikovaných obětí dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2019 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2020; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019
Počet identifikovaných obětí	14	11	23
Z toho mužů	4	0	4
Z toho žen	10	11	19
Z toho dětí	10	11	15
Neztotožněné osoby (bez věku)	0	0	5

Tabulka 6 – Počet identifikovaných obětí dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2019 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2020; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019
Počet identifikovaných obětí	88	56	66
Z toho mužů	30	22	35
Z toho žen	58	34	31
Z toho dětí	0	0	0
Počet formálně identifikovaných obětí Policíí SR	75	46	52
Z toho mužů	21	16	29
Z toho žen	54	30	23
Z toho dětí	11	12	10

Pokud se jedná o počty osob zařazených do Programů v rámci obou států za období 2017–2022, tak tyto lze označit za podobné, vyjma roku 2017, kdy tento počet činil v ČR o 5 osob více, než ve SR a poté v posledním zaznamenaném roce (2022), kdy byl tento počet vyšší dokonce o 11 osob. Naopak v roce 2019 bylo ve SR zařazeno do Programu oproti ČR o 2 osoby více. Rok 2021 se vyznačoval v obou státech totožnými počty (11 osob). Ve zbylých dvou letech (2018 a 2020) bylo pro každý tento rok zařazeno v ČR o 1 osobu více nežli ve SR. Z hlediska pohlaví bylo v letech 2018 a 2021 zařazeno do Programu ve SR více osob mužského pohlaví v porovnání s ČR. Naopak v letech 2017, 2019 a 2022 jich více registroval český Program. V posledním zmíněném roce dokonce o 16 osob. Rok 2020 zaznamenal v obou státech totožný počet (6) zařazených mužů. Co se týká počtu zařazených žen, tento byl v letech 2017, 2018, 2020 a 2021 v ČR oproti SR vyšší. V roce 2018 nejvíce, a to o 6 žen. Naopak v letech 2019 a 2021 byl počet vyšší (pro každý výše zmíněný rok o 5 žen) ve SR. Souhrnně lze tvrdit, že počty z hlediska pohlaví v průběhu let 2017–2022 byly v obou státech vcelku vyrovnané, vyjma roků 2019 a 2022, kdy počet

zařazených mužů v ČR značně převažoval. Na druhou stranu, v roce 2018 dominoval počet zařazených žen v ČR. Ve SR byly tyto počty o něco vyrovnanější a znatelné rozdíly, jako v případě ČR, nebyly zaznamenány.

Tabulka 7 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet osob zařazených do Programu	24	17	15	13	11	33
Z toho mužů	12	4	11	6	6	25
Z toho žen	12	13	4	7	5	8

Tabulka 8 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet osob zařazených do Programu	19	16	17	12	11	22
Z toho mužů	11	9	8	6	7	9
Z toho žen	8	7	9	6	4	13

Jestliže se jedná o osoby, které byly zařazeny do Programů z hlediska obou států za období 2017–2022, a to v rámci země původu, zde jednoznačně lze tvrdit, že ve SR dominují zařazené osoby, které jsou občany SR. V Programu se nachází minimum osob ze zahraničí, nejvyšší počet je evidován za rok 2022, kdy se jednalo o 3 osoby, které nebyly příslušníky SR. Naopak v ČR, vyjma roku 2019, v Programu silně převažují osoby pocházející ze zahraničí. V roce 2020 se dokonce jednalo o 9 cizinců z celkových 13 obětí. Na závěr nutno poznamenat, že na rozdíl od slovenských, české statistiky do tabulek uvádí i přesné názvy zahraničních států, odkud osoby pocházejí. Tabulky však byly upraveny tak, aby spolu v co nejvyšší míře korespondovaly a zároveň se mezi sebou daly snadněji, přehledněji komparovat.

Tabulka 9 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Země původu						
Česká republika	9	6	8	4	5	9
Zahraničí	15	11	7	9	6	24
Celkem obětí	24	17	15	13	11	33

Tabulka 10 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Země původu						
Slovenská republika	18	16	17	10	11	19
Zahraničí	1	0	0	2	0	3
Celkem obětí	19	16	17	12	11	22

Co se týká komparace forem vykořisťování osob zařazených do Programů v rámci obou států za období 2017–2022, lze tvrdit, že počet osob vykořisťovaných sexuálně převážně dominoval ve SR oproti ČR. Nejvíce v posledním zaznamenaném roce (2022), kdy se ve SR jednalo o 9 osob a v ČR pouze o 1. Naopak počet osob vykořisťovaných pracovním převažoval, v porovnání se SR, v ČR. Co se největšího rozdílu týče, šlo opět o rok 2022, kdy bylo donuceno k pracovnímu vykořisťování 32 osob, zařazených do českého Programu. Ve slovenském jich bylo o značný počet méně (9 osob). Pokud se jedná o osoby vykořisťované jinou formou, tyto byly zaznamenány v rámci obou států celkem dvakrát (jednou v ČR za rok 2019 a jednou ve SR za rok 2022). Slovenské statistiky navíc zaregistrovaly, uvedly a rozdělily další formy vykořisťování, které v českých nejsou uvedeny. Jedná se o nucený sňatek, nucené žebrání a nevolnictví. Celkově však, oproti českým statistikám, ty slovenské detailněji rozdělují a definují přesné kombinace forem vykořisťování osob. Z hlediska počtu osob, u nichž došlo ke kombinacím výše uvedených forem vykořisťování, zcela dominuje ČR.

Tabulka 11 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Forma vykořisťování						
Sexuální vykořisťování	7	2	2	1	0	1
Pracovní vykořisťování	17	5	3	11	8	32
Jiné formy vykořisťování	0	0	1	0	0	0
Kombinace výše uvedených	0	10	9	1	3	0
Celkem obětí	24	17	15	13	11	33

Tabulka 12 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)

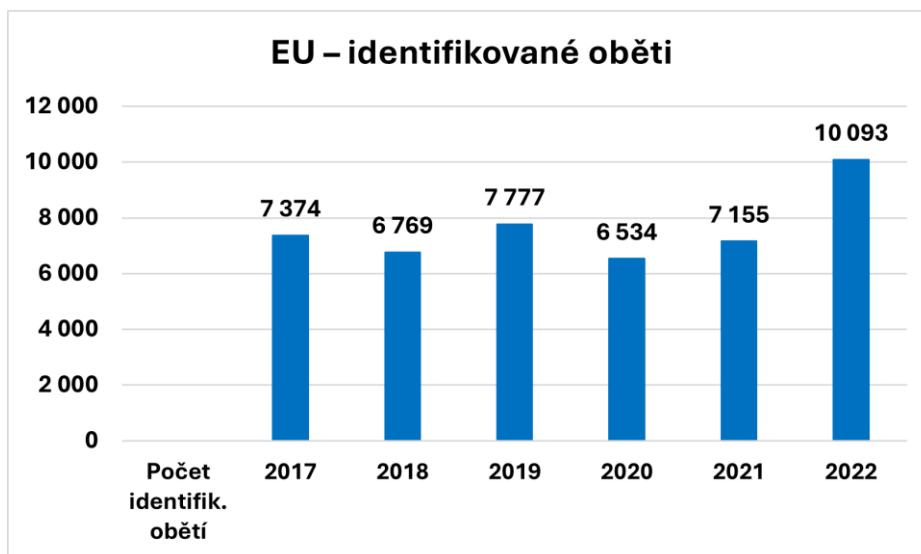
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Forma vykořisťování						
Sexuální vykořisťování	6	2	4	2	2	9
Pracovní vykořisťování	9	7	7	6	4	9
Nucený sňatek	1	1	2	2	0	1
Nucené žebření	2	6	4	1	1	0
Nevolnictví	0	0	0	0	1	0
Jiné formy vykořisťování	0	0	0	0	0	1
Kombinace výše uvedených	1	0	0	1	3	1
Celkem obětí	19	16	17	12	11	22

5.4 Vyhodnocení statistických údajů z EU

Pro statistiky zpracovávané Eurostatem, tedy statistickým úřadem EU, bylo vybráno totožné období jako pro ČR a SR, jedná se o léta 2017–2022.

Z hlediska počtu identifikovaných obětí v EU sem patří osoby, které byly identifikovány příslušným formálním orgánem či jinými vnitrostátními a zahraničními orgány (Eurostat, 2023). Za první uvedený rok (2017) tento počet čítal celkem 7 374 obětí, následující rok (2018) oproti předchozímu klesl, a to na 6 769 obětí. V roce 2019 však došlo k opětovnému nárůstu na 7 777 obětí, což z něj činí v pořadí druhý rok s nejvyšším počtem identifikovaných obětí. Rok 2020 naopak zaregistroval nejnižší počet obětí, co se ve srovnání s ostatními roky týče, a to celkem 6 534, což je možné taktéž připisovat pandemii COVID-19. V následujícím roce (2021) došlo opět k navýšení počtu na 7 155 obětí. Avšak počet, který v zaznamenaných předchozích 6 letech nebyl překročen, nastal v posledním registrovaném roce (2022), kdy se

jednalo celkem o 10 093 obětí. Zároveň v tomto roce nahlásilo navýšení počtu identifikovaných obětí 18 členských států EU z celkových 27. Několik z nich tento nárůst vykázaných údajů argumentovalo zvýšenou pozorností agentur a úřadů, které proti obchodu s lidmi bojují (Eurostat, 2023).

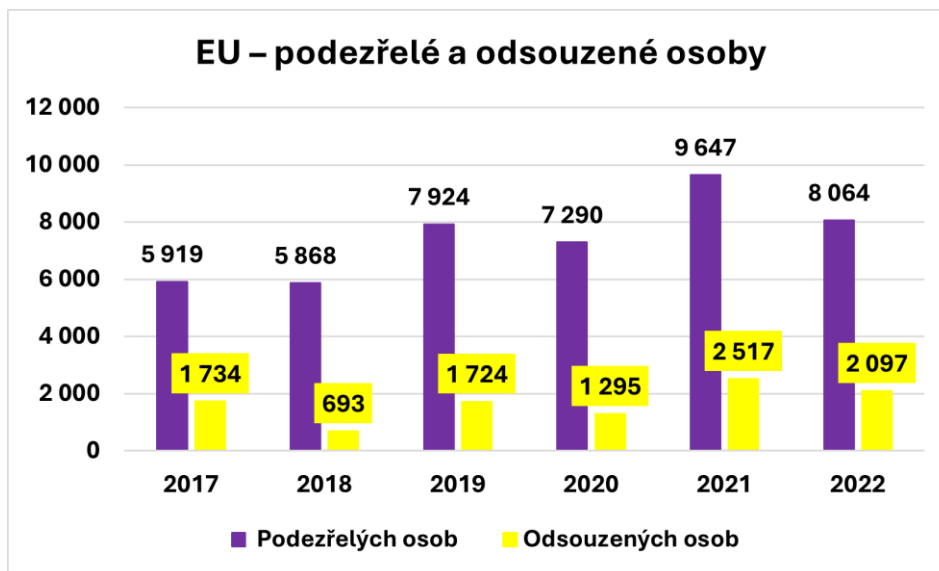
Graf 13 – Počet identifikovaných obětí v EU za období 2017–2022
(Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

V rámci počtu podezřelých osob v EU jich bylo za rok 2017 registrováno celkem 5 919. O rok později (2018) tento počet ve srovnání s předchozím rokem lehce klesl, na 5 868 osob, což z něj zároveň činí rok s nejnižším počtem podezřelých. V roce 2019 oproti dvěma předchozím létům však došlo k vysokému nárůstu podezřelých, celkem na 7 924. Opět se lze domnívat, že díky pandemii COVID-19 v následujícím roce (2020) celkový počet klesl na 7 290 podezřelých. Rok 2021 zaznamenal obrovský nárůst těchto osob, jednalo se o 9 647 podezřelých, zároveň se celkově jedná o rok s nejvyšším počtem, v porovnání s ostatními, zaznamenanými léty. V posledním roce (2022) došlo k opětovnému snížení počtu, a to celkem na 8 064 osob.

Co se týká počtu odsouzených osob v EU, za rok 2017 jich bylo registrováno celkem 1 734. V následujícím roce (2018) došlo ke značnému snížení oproti předchozímu, a to na 693 odsouzených. O rok později (2019) se však počet opět navýšil, a to celkem na 1 724. Rok 2020 zaznamenal celkem 1 295 odsouzených osob. K prudkému navýšení počtu těchto osob (což se samozřejmě odvíjí i od počtu podezřelých osob) došlo v roce 2021, jednalo se o 2 517 podezřelých, což z něj opět činí (stejně jako v případě počtu podezřelých) rok s celkově

nejvyšším počtem odsouzených v porovnání s ostatními roky. Rok 2022 zaregistroval opětovné snížení počtu odsouzených osob na 2 097.

Avšak nutno zmínit, že některé členské státy EU již několikátým rokem údaje v rámci obchodu s lidmi nenahlašují, proto je nezbytné tento sledovaný trend prezentovat s opatrností (Eurostat, 2023).

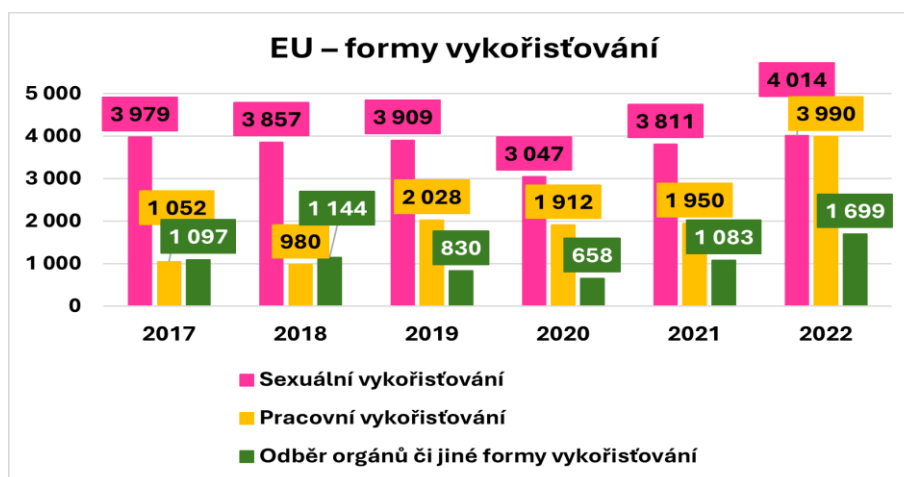
Graf 14 – Počet podezřelých a odsouzených osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

Z hlediska sexuálního vykořisťování osob v EU bylo za rok 2017 registrováno celkem 3 979 případů. V následujícím roce (2018) došlo ke snížení oproti předcházejícímu, a to na 3 857 případů. O rok později (2019) se však počet opět zvýšil na celkem 3 909 případů. V roce 2020 byl zaznamenán celkově nejnižší počet případů sexuálního vykořisťování v porovnání s ostatními léty. Toto číslo čítalo 3 047 případů. Rok 2021 zaznamenal celkem 3 811 případů. V posledním zmíněném roce (2022) došlo ke značnému nárůstu na celkovou hodnotu 4 014, což z něj zároveň činí rok s nejvyšším počtem zaznamenaných případů sexuálního vykořisťování. Co se týká případů pracovního vykořisťování osob v EU, v roce 2017 jich bylo zaznamenáno celkem 1 052. V dalším roce (2018) došlo oproti předchozímu ke snížení na 980 případů. Zároveň se jedná o rok s nejnižším počtem, v porovnání s ostatními zaznamenanými roky, případů pracovního vykořisťování. O rok později (2019) však počet opětovně narostl na 2 028 případů. Následně se v roce 2020 snížil na 1 912. V předposledním roce (2021) bylo registrováno opět více případů, v porovnání s předchozím, jednalo se o 1 950 případů. Poslední registrovaný rok (2022) zaznamenal

značný nárůst, celkem 3 990 případů. Zároveň jde o rok s nejvyšším počtem případů pracovního vykořisťování.

Poslední formou vykořisťování osob v EU je odběr orgánů či jiné formy vykořisťování, zahrnující trestnou činnost, podvody s dávkami a nucené žebrání (Eurostat, 2023). V roce 2017 bylo registrováno celkem 1 097 případů. O rok později (2018) došlo ke zvýšení oproti předchozímu, a to na 1 144 případů. V následujících dvou letech (2019 a 2020) došlo naopak ke snížení. U prvního zmíněného roku na 830 případů, u druhého na 658, jde tedy o rok s nejnižším počtem zaznamenaných případů odběru orgánů či jiných forem vykořisťování. Rok 2021 zaznamenal opětovný nárůst na celkem 1 083 případů. V posledním roce (2022) došlo ke značnému nárůstu, jednalo se o 1 699 případů, což z něj opět činí rok s nejvyšším počtem případů odběru orgánů či jiných forem vykořisťování. Závěrem lze tvrdit, že v letech 2017–2021 dominovaly, v porovnání s ostatními, případy sexuálního vykořisťování. Ke změně však došlo v posledním zaznamenaném roce (2022), kdy bylo případů pracovního vykořisťování, v porovnání se sexuálním, pouze o 24 méně.

Je též podstatné zmínit, že tyto počty se odvíjí od reagujících zemí, tedy členských států EU, jde tak pouze o známé a zjištěné hodnoty. Co se týká formy vykořisťování, lze u jedné oběti identifikovat více než pouze jednu (Eurostat, 2023).

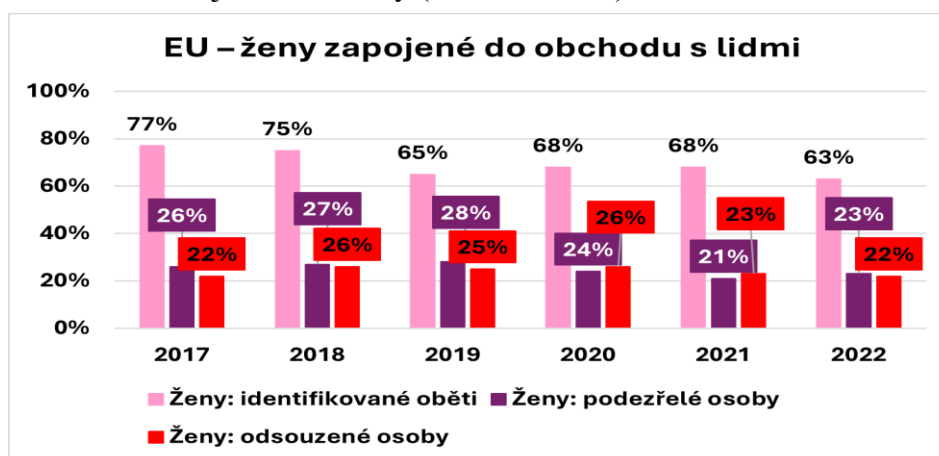

Graf 15 – Formy vykořisťování osob v EU za období 2017–2022
(Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

Co se týká počtu žen v %, které byly identifikovány jako oběti obchodu s lidmi v EU, v roce 2017 jich bylo registrováno 77 %. Jednalo se tak o rok s nejvyšším podílem žen v %, jakožto identifikovaných obětí obchodu s lidmi. O rok později (2018) se počet snížil na 75 %. V následujícím roce (2019) došlo opět ke snížení, a to na 65 %. V roce 2020 došlo naopak,

oproti předchozímu, k navýšení na 68 %. Stejný podíl v % tvořil i rok 2021. Poslední zaznamenaný rok (2022) vykazoval opětovné snížení, přesněji na 63 %, což z něj činí rok s nejnižším počtem žen, které byly identifikovány jako oběti obchodu s lidmi. V rámci žen, které byly podezřelými osobami v EU, tento počet činil v roce 2017 celkem 26 %. V následujícím roce (2018) došlo k mírnému nárůstu na 27 %. To samé platí, v rámci nárůstu, i pro rok 2019, kdy počet činil 28 % a zároveň se jednalo o rok s nejvyšším podílem podezřelých žen v %. Naopak o rok později (2020) počet klesl na 24 %. Taktéž rok 2021 zaznamenal pokles, a to na 21 %. Šlo o rok s nejnižším podílem podezřelých žen v %. V posledním roce však došlo k opětovnému nárůstu, celkem na 23 %. Z hlediska počtu odsouzených žen v EU se v roce 2017 jednalo o 22 %, což jej společně s posledním zaznamenaným rokem (2022), ve kterém šlo o totožný počet %, činí léta s nejnižším podílem odsouzených žen v %. Naopak v letech 2018 a 2020 se jednalo o roky s nejvyšším podílem odsouzených žen v %, přesněji šlo o 26 %. Rok 2019 zaznamenal celkový počet 25 %. Ve zbylém, posledním nezmíněném roce (2021), se jednalo celkem o 23 %.

I přesto, že tento trend v posledních zaznamenaných letech spíše klesal, ženy tvoří stále, podle těchto vykázaných hodnot ze statistik, vyšší podíl obětí v % nežli muži. Zároveň také zastupují nižší podíl podezřelých a odsouzených osob v % oproti mužskému pohlaví. Samozřejmě i tyto počty se odvíjí od reagujících zemí, tedy členských států EU, jde tak pouze o známé a zjištěné hodnoty (Eurostat, 2023).

Graf 16 – Podíl žen v % zapojených do obchodování s lidmi v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

5.4.1 Otázka obchodu s lidmi v evropských zemích

Definici obchodování s lidmi, kterou do roku 2012 navrhovala OSN, přijaly země západní a jižní Evropy. Oblast právního postavení z hlediska boje proti obchodování s lidmi se v jednotlivých zemích liší. Kupříkladu Nizozemsko přijalo zákon v oblasti sexuálního vykořisťování roku 1911 a Německo až o 60 let později, v roce 1971. Avšak obě země poté v roce 2005 upravily zákon podle doporučení OSN, stejně jako další evropské země, postupně od roku 2002. Co se týká rychlosti a tempa právních úprav, toto závisí na počtu odhalených případů obchodu s lidmi, kdy většinou země s vysokým počtem odsouzených osob následně mají tendenci měnit zákony. Například v Nizozemsku a Německu je ročně odhaleno zhruba 90–150 osob. Co se týká zemí střední a jihovýchodní Evropy, tyto byly prvními zeměmi, které přijaly již zmíněnou definici obchodování s lidmi, kterou navrhla OSN. Navíc, země jako Albánie, Bulharsko, Černá Hora, Litva, Lotyšsko a Srbsko začaly bojovat proti obchodování s lidmi mnohem dříve, než přijaly tzv. Palermský protokol, konkrétně se jednalo o léta 2002–2003. Počet odhalených osob ročně v Rumunsku a Bulharsku se pohybuje okolo 60–100 lidí (Gębska, 2020).

6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazník je výzkumnou kvantitativní metodou, skládající se z několika otázek za účelem získání informací od určitého počtu osob, tedy respondentů. Dotazník výzkumného charakteru se skládá většinou z otevřených i uzavřených otázek. U otevřených otázek mají respondenti možnost se k položené otázce vyjádřit, jak jen nejpřesněji dokážou a zároveň tak určitým způsobem vyjádřit svůj názor a úhel pohledu na zkoumanou problematiku, zpracovanou v podobě dotazníkového šetření. Uzavřené otázky naopak bývají nejčastěji využívány pro otázky obecného charakteru (např. dotaz na pohlaví respondenta), anebo v rámci otázek, kde postačí jednoduchá a jasná odpověď a respondent má na výběr mezi odpověďmi „Ano / Ne“.

Pro účely praktické části této bakalářské práce byl vypracován anonymní dotazník. Jedním z hlavních cílů tohoto dotazníku bylo získání informací, poznatků a názorů týkajících se oblasti obchodu s lidmi, od široké veřejnosti, tedy od občanů ČR i SR. Následně se také jednalo o určitou analýzu jejich postojů, vědomostí a poznatků ve formě odpovědí na jednotlivé otázky. Neopomenutelným dalším cílem v rámci dotazníku bylo vyhodnocení těchto odpovědí a utvoření uceleného pohledu na postoj respondentů k problematice obchodování s lidmi. V návaznosti na míru povědomí, (ne)informovanosti a (ne)správnosti odpovědí respondentů k dané problematice budou učiněny závěry. Poté dojde také k vytvoření možných návrhů ke zlepšení stávající situace, která následně povede ke snaze o zvýšení povědomí a informovanosti široké veřejnosti ve vztahu k oblasti obchodu s lidmi.

Anonymní dotazníkové šetření bylo vytvořeno v bezplatném softwaru „Google Forms“ a z největší části rozšířeno pomocí sociálních sítí. Sběr dat do tohoto dotazníku byl zahájen dne 3. 12. 2023 a ukončen ke dni 13. 3. 2024. Dotazník obsahoval celkem 12 otázek, z toho 4 s možností výběru, 5 otevřených a 3 zbylé ve formě odpovědi „Ano / Ne / Nevím“.

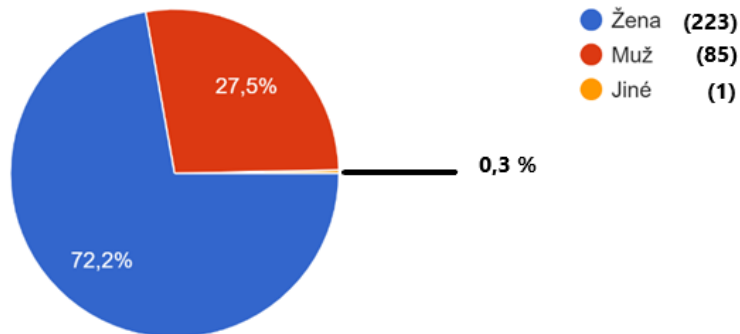
První 4 otázky obsahovaly základní informace o respondentech, jako pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání a bydliště.

Otázka č. 1

Celkový počet osob zúčastněných na dotazníkovém šetření činil 309, z toho 223 žen, 85 mužů a 1 osoba zvolila možnost odpovědi „Jiné“.

Jaké je Vaše pohlaví?

309 odpovědí

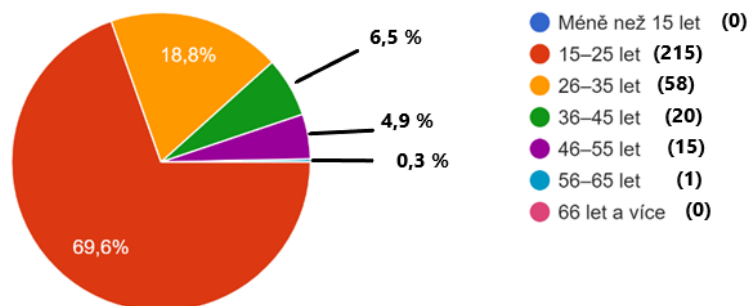
Graf 17 – Odpovědi na otázku č. 1 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 2

Další, druhá otázka směřovala na věk respondentů. Nejvíce z nich (215) bylo ve věkové kategorii 15–25 let, dále dotazník vyplnil hojný počet (58) respondentů v letech 26–35 let, následně 20 respondentů v letech 36–45 let, 15 z celkového počtu tvořili respondenti ve věkové kategorii 46–55 let a 1 osoba v letech 56–65 let.

Jaký je Váš věk?

309 odpovědí

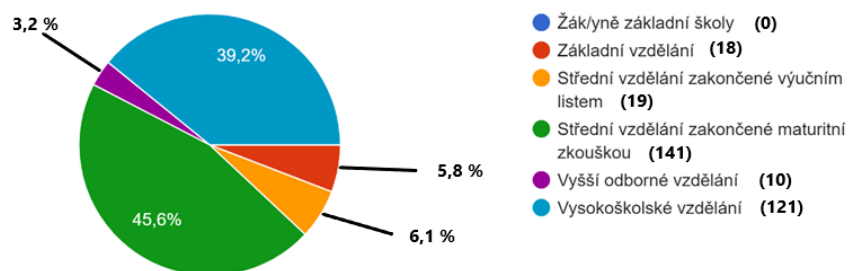

Graf 18 – Odpovědi na otázku č. 2 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 3

Ve třetí otázce z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání tvořily nejvyšší zastoupení osoby se středním vzděláním zakončeným maturitní zkouškou (141). Pouze o 20 respondentů méně mělo dokončené vysokoškolské vzdělání. Poté jich odpovědělo 19 se středním vzděláním zakončeným výučním listem, 18 se základním vzděláním a zbylých 10 z celkového počtu respondentů dosáhlo vyššího odborného vzdělání.

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
309 odpovědí

Graf 19 – Odpovědi na otázku č. 3 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 4

Čtvrtá otázka, zároveň poslední z obecných otázek, byla zaměřena na bydliště respondentů. Více než jedna třetina respondentů pocházela z bydliště s počtem pod 5 000 obyvatel. Druhé nejvyšší zastoupení mělo bydliště s počtem nad 50 000 obyvatel, odkud pocházelo celkem 88 respondentů, tedy více než jedna čtvrtina. Z bydliště s počtem od 10 000 do 50 000 obyvatel pocházelo 65 respondentů a celkem 34 osob z bydliště s počtem od 5 000 do 10 000 obyvatel.

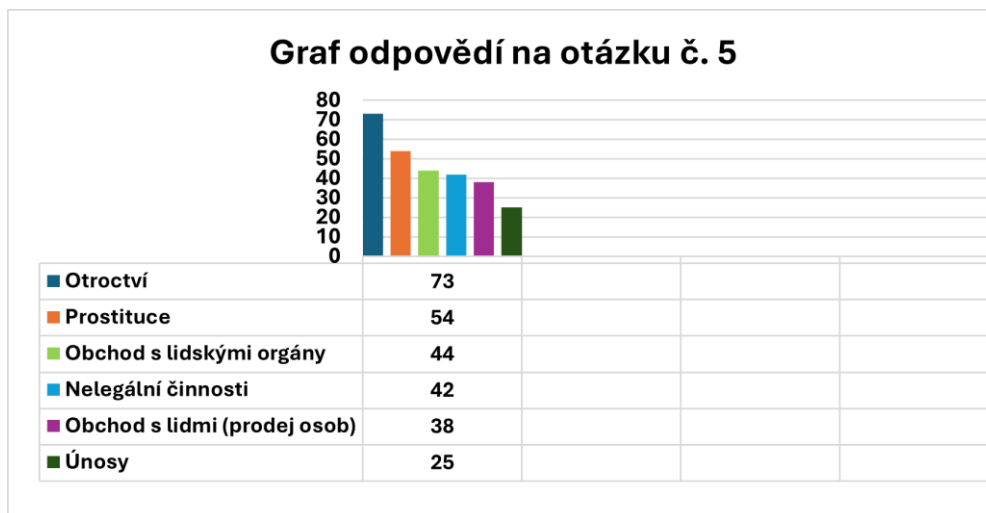
Odkud pocházíte?
309 odpovědí

Graf 20 – Odpovědi na otázku č. 4 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 5 – Co si představujete pod pojmem „obchodování s lidmi“ ?

Pátá otázka, jakožto první z otázek, která již přímo směřovala k řešené problematice, kladla respondentům otázku, co si představují pod pojmem „obchodování s lidmi“. Jelikož šlo zároveň o první otevřenou otázku, respondentům byla nabídnuta možnost se v co největší míře rozepsat a vyjádřit svoje myšlenky a názory. Z tohoto důvodu někteří respondenti vypsali i více možných variant, co si pod výše zmíněným pojmem představují. Jak lze vidět na grafu přiloženém níže, v odpovědích se nejčastěji vyskytovaly pojmy jako: otroctví (část konkrétně zmínila „novodobé či moderní“), prostituce (někteří přímo zmiňovali nucenou, nedobrovolnou prostituci), obchod s lidskými orgány, nelegální činnosti (zahrnující např. vykořisťování), obchod s lidmi (tedy jejich prodej) a únosy osob (myšleno obecně, nebo pak také konkrétně, např. únosy žen či dětí). Někteří z respondentů si pod tímto pojmem představili něco, co není správné, humánní a co porušuje lidská práva. Zároveň se vyskytovaly odpovědi jako: zločin, trestný čin, zlo, bezmoc, vražda člověka, obchod s bílým masem, obchod s dětmi či novorozenci, obchod s dívkami či ženami, nucená práce, sexuální vykořisťování, sexuální zneužívání a další. Minimum respondentů uvedlo, že k této otázce nemají co napsat a že netuší, co si pod tímto představit, celkem se jednalo o 4 takovéto odpovědi. Část respondentů uvedla, že je s lidmi nakládáno jako se zbožím (tato odpověď se objevila celkem devětkrát). U této otázky respondenti v drtivé většině dokázali napsat alespoň jeden pojem, co podle nich znamená „obchodování s lidmi“, ať už se jednalo o konkrétní příklady, anebo obecně o pocity, které v nich tento pojem evokuje.

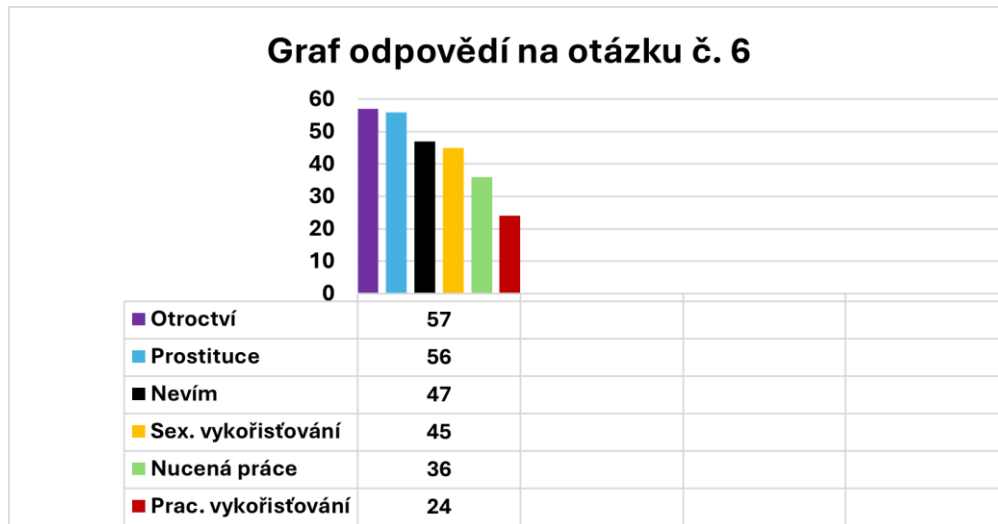

Graf 21 – Odpovědi na otázku č. 5 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)

Otázka č. 6 – „Pod pojem obchodování s lidmi jsou zahrnuty veškeré způsoby vykořisťování člověka.“ Uved'te, které formy vykořisťování znáte.

Následně se šestá, také otevřená, otázka zabývala tím, aby respondenti uvedli konkrétní příklady forem vykořisťování, které znají. Z grafu lze vyčíst, že nejčastějšími odpověďmi byly: otroctví (i zde část respondentů uvedla konkrétně „moderní či novodobé“), prostituce (opět někteří přímo uvedli „nucená, nedobrovolná prostituce“), poté větší část, v porovnání s předchozí otázkou, uvedla, že netuší a nezná určité formy vykořisťování. Dále byly v odpovědích často zmiňovány tyto formy: sexuální vykořisťování, nucená práce a pracovní vykořisťování. Za pozitivní lze uvést, že se mezi nejčastějšími odpověďmi objevily přesně uvedené formy vykořisťování, a to sexuální a pracovní vykořisťování a také otroctví. Z hlediska nucené práce se jedná o „podskupinu“ pracovního vykořisťování a nucená prostituce je naopak „podskupinou“ sexuálního vykořisťování. Velmi často byly zmiňovány odpovědi jako: omezení či ztráta lidských práv a svobod či omezení pohybu, dětská práce, pornografie, vydírání, práce za minimální (neodpovídající či neadekvátní) mzdu, finanční vykořisťování, sexuální zneužívání, týrání (fyzické i psychické) či manipulace. Část respondentů také obecně zmínila, že se jedná o nedůstojné chování k člověku, který je zneužíván osobou (vykořisťovatelem) jakoukoli formou v její prospěch (zejména finanční). Stejně, jako v případě předchozí otázky, velká část respondentů dokázala napsat v průměru dva příklady, o kterých si myslela, že by se do forem vykořisťování daly zařadit. Některé byly více obecné, některé naopak konkrétní (např. sexuální, pracovní, finanční

vykořisťování). I přesto, že zde, oproti předchozí otázce, více respondentů nevědělo, jaké formy vykořisťování uvést, jsou konečné výsledky uspokojivé.

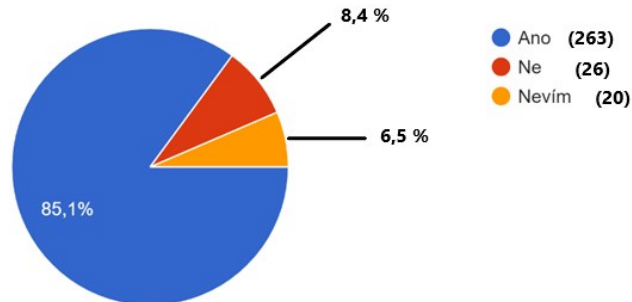

Graf 22 – Odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)

Otázka č. 7

U sedmé otázky byla pozornost směřována k tomu, zda si respondenti myslí, že v rámci obchodování s lidmi jsou ženy zranitelnější než muži. Více než čtyři pětiny respondentů s touto otázkou souhlasily, z čehož lze dovodit, že si většina z nich představí v rámci obchodu s lidmi ženy, které jsou vykořisťovány za účelem nucené prostituce či za jiným účelem, nejen sexuálního, vykořisťování. Naopak 26 respondentů s touto otázkou nesouhlasilo. Zbytek respondentů (20) si nebyl jistý, zda jsou ženy oproti mužům v této oblasti více ohroženy.

Myslíte si, že v rámci obchodování s lidmi jsou ženy ohroženy více než muži?
309 odpovědí

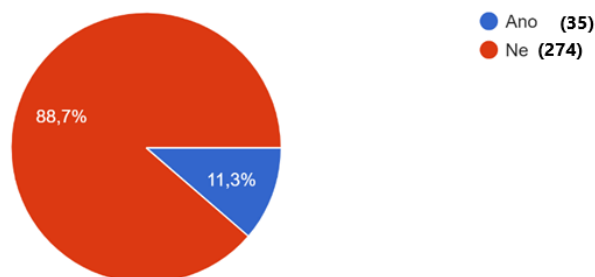

Graf 23 – Odpovědi na otázku č. 7 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 8

Následující otázka měla určitým způsobem ověřit, zda respondenti vědí, v jakém českém zákoně je zakotven TČ „obchodování s lidmi“. Jak lze vidět na níže přiloženém grafu, výsledky dopadly nepříznivě až tristně. Toto vypovídá o jisté neznalosti respondentů v rámci českého právního řádu. Více než čtyři pětiny dotazovaných osob nevěděly, v jakém zákoně tento TČ či paragraf hledat. Pouze více než jedna desetina naopak uvedla, že ví, v jakém zákoně jej najít.

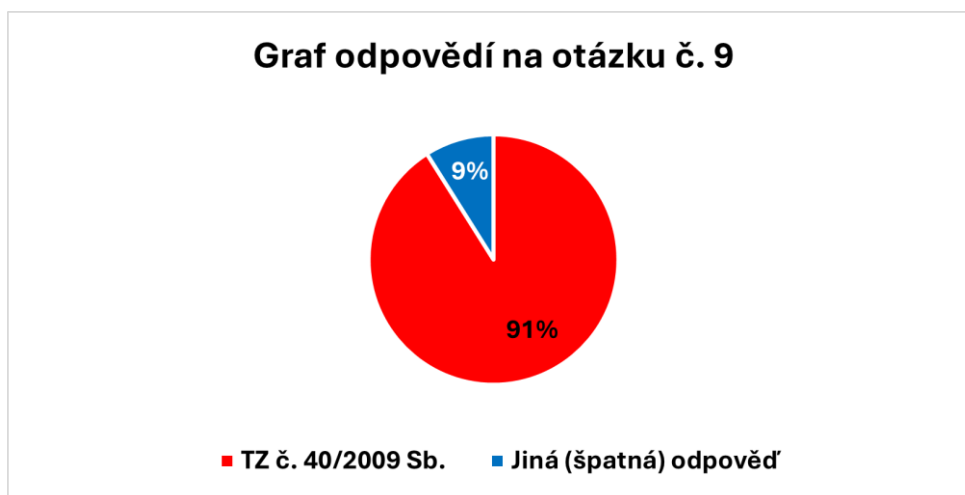
Víte, ve kterém zákoně je v ČR zakotven TČ „obchodování s lidmi“ ?
309 odpovědí

Graf 24 – Odpovědi na otázku č. 8 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 9 – Pokud ano, v jakém?

Na osmou otázku navazovala nepovinná, otevřená otázka. Tato po respondentech, kteří v předchozí otázce uvedli, že ví, ve kterém zákoně se TČ „obchodování s lidmi“ nachází, požadovala, aby uvedli již přímo konkrétní zákon, kde je tento paragraf zakotven. Z celkového počtu 35 respondentů s kladně uvedenou odpovědí jich 32 (91 %) odpovědělo v rámci této otázky správně, když uvedli, že TČ, tedy § 168 – Obchodování s lidmi, se nachází v trestním zákoníku (č. 40/2009 Sb.). Zbylí 3 respondenti uvedli chybné zákony, jako např. „Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR“.

Graf 25 – Odpovědi na otázku č. 9 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)

Otázka č. 10 – Jak byste postupoval/a, pokud byste se setkal/a s případem obchodování s lidmi?

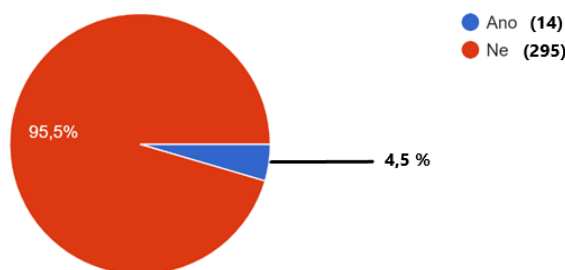
Další otevřená otázka si kladla za cíl zjistit, jak by respondenti postupovali a jak by se vůbec zachovali v situaci, pokud by se setkali s případem obchodu s lidmi. Zde se již názory a odpovědi v drtivé většině shodovaly, protože více než čtyři pětiny respondentů z celkového počtu by tuto skutečnost nahlásily Policii ČR, dále také např. NNO, které se touto problematikou zabývají, ombudsmanovi, státní instituci či mezinárodní organizaci (instituci) Interpol, anebo na evropské úrovni Europol. Podstatné je, že by se tuto situaci snažili určitým způsobem vyřešit, ať už samotným ohlášením kompetentním orgánům či snahou o pomoc oběti (např. být jí podporou, vyslechnout ji, pomoci jí finančně, psychicky, snažit se s ní najít společné řešení, vyhledat instituce, které jí mohou pomoci, zajít s ní na Policii ČR tuto věc ohlásit apod). Objevily se zde i odpovědi, ve kterých respondenti uvedli, že by v takové

situaci vůbec nevěděli, co dělat a jak se zachovat. Jednalo se však ani ne o jednu desetinu z celkového počtu. Poté někteří z respondentů (do 10 osob z celkového počtu) reagovali odpovědí ve smyslu, že by nijak nezareagovali a nezasáhli, a to hlavně z důvodu obavy o svůj vlastní život a nejistoty, co by se dělo dále, jelikož jde o vysoké riziko ohrožení sebe sama i svých blízkých. Toto tvrzení je na jednu stranu více než pochopitelné.

Otázka č. 11

V pořadí předposlední, uzavřená, otázka, která byla položena, mířila na (ne)znalost respondentů v rámci NNO v ČR, které primárně pomáhají osobám, které se staly oběťmi obchodu s lidmi. Velmi podobně, jako v rámci odpovědí na otázku č. 8, se i zde ukázaly výsledky více než tristní. Přes devět desetin respondentů přiznalo, že nezná ani jednu NNO, která se zabývá výše zmíněnou pomocí. Pouze 14 dotazovaných osob vyjádřilo kladnou odpověď z hlediska problematiky této otázky. Zde je tak nutné zmínit, že by se v rámci většiny stupňů školního vzdělávání, od základních škol až po vysoké školy, mělo více dbát na osvětu a informovanost k této problematice, a to komplexně, včetně povědomí o těchto organizacích.

Znáte v ČR NNO (nestátní neziskové organizace) zabývající se pomocí obětem obchodování s lidmi?
309 odpovědí

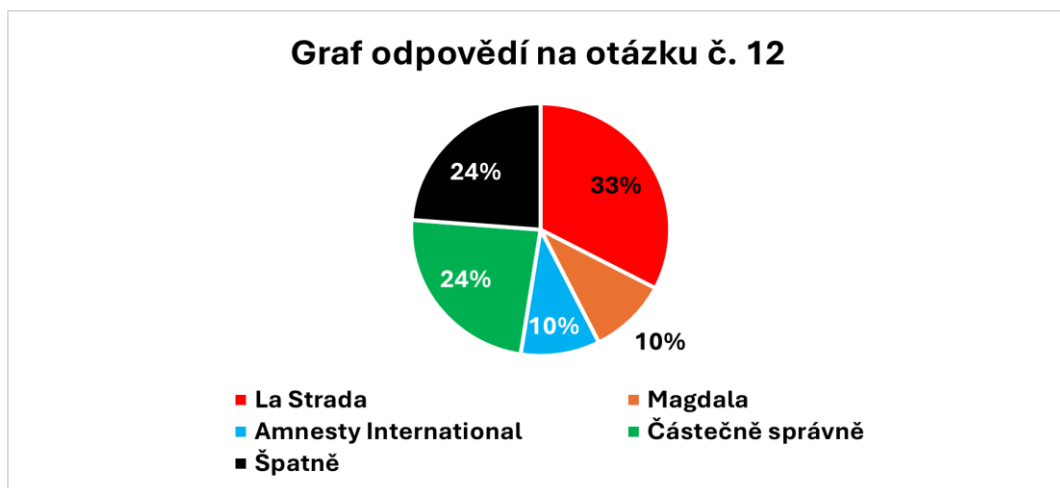

Graf 26 – Odpovědi na otázku č. 11 (Zdroj: Google Forms, 2024)

Otázka č. 12 – Pokud ano, jaké?

Poslední, nepovinná a zároveň otevřená, otázka přímo navazovala na předchozí otázku. V případě kladného vyjádření respondentů v rámci jedenácté otázky, měly dotazované osoby vypsát všechny konkrétní NNO (či alespoň jednu), působící v ČR a zároveň pomáhající obětem obchodu s lidmi. Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že kladně odpovědělo celkem 14 respondentů. Tito dohromady uvedli celkem 21 příkladů.

Z toho se celkem sedmkrát objevila odpověď „La Strada“, což lze nepochybně považovat za správnou odpověď, jelikož jde o hlavní a nejvíce známou a rozšířenou NNO v ČR, která se zaměřuje primárně na pomoc obětem obchodu s lidmi. Poté byla dvakrát uvedena odpověď „Magdala“, kdy jde i v tomto případě o správné tvrzení. Tuto poradnu má pod záštitou Arcidiecézní charita Praha a mimo jiné se také soustředí na pomoc těmto obětem. Jako poslední, celkem dvakrát uvedené, bylo zmíněno nezávislé mezinárodní hnutí „Amnesty International“, které má však „pobočku“ i v rámci ČR. Dále šlo o celkem 5 příkladů, které byly formulovány buď velmi obecně a žádná konkrétní NNO zmíněna nebyla, anebo se jednalo o organizace v ČR, které se primárně nevěnují obchodu s lidmi (např. Bílý kruh bezpečí). Avšak, pokud by se na ně obrátila osoba s prosbou o pomoc v této problematice, nejspíše by jí dokázaly pomoci či alespoň kontaktovat jinou NNO, která je v této věci kompetentnější a zabývá se jí. Zbýlých 5 příkladů bylo uvedeno chybně, protože respondenti uvedli konkrétní organizace či spolky, jejichž zaměření nesměřuje na pomoc obětem obchodu s lidmi. Jednalo se např. o Děti Země či Greenpeace.

Graf 27 – Odpovědi na otázku č. 12 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)

7 SHRnutí VÝSLEDKŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI

K hypotézám stanoveným pro statistické údaje:

1. Analýza dat ze statistických údajů ukázala, že ve sledovaném období 2017–2022 se počet stíhaných žen v ČR od roku 2017–2019 zvyšoval, poté však v období let 2020–2022 došlo oproti roku 2019 ke snížení počtu. Avšak v porovnání s léty 2017–2018 byly tyto počty stále vyšší. Co se týká totožného sledovaného období v rámci počtu stíhaných žen ve SR, zde, vyjma roku 2020, docházelo k postupnému zvyšování počtu stíhaných žen. Díky skutečnostem, vyplývajícím z dat SR, lze tuto hypotézu s jistotou potvrdit. Co se týká dat z ČR, lze tvrdit, že hypotéza byla potvrzena taktéž, avšak ne s tak vysokou jistotou, jako v případě SR.
2. Analýza dat ze statistických údajů ukázala, že ve sledovaném období 2017–2022 v EU, vyjma let 2018 a 2020, docházelo k postupnému nárůstu počtu, a to z hlediska formy pracovního vykořisťování vůči formě sexuálního vykořisťování. V posledním sledovaném roce (2022) dokonce tento počet dosáhl hodnoty 3 990 případů, kdy v porovnání s počtem případů sexuálního vykořisťování v totožném roce šlo pouze o 24 případů méně. Výsledky, vyplývající z této analýzy, ve větší míře potvrzují hypotézu, jelikož pouze ve 2 sledovaných letech (2018 a 2020) došlo ke snížení počtu a oproti tomu ve zbylých 4 k navýšení.

K hypotézám stanoveným pro dotazníkové šetření:

1. Výsledky dotazníkového šetření u otázky č. 7 ukázaly, že většina respondentů, přesněji 263 (85,1 %) z celkových 309, si myslí, že ženy jsou oproti mužům v rámci obchodu s lidmi ohroženy více. Díky těmto skutečnostem je hypotéza prokázána a potvrzena.
2. Výsledky dotazníkového šetření u otázky č. 11 ukázaly, že drtivá většina dotazovaných osob, celkem 295 (95,5 %) osob z celkových 309, nezná žádnou konkrétní NNO působící v ČR, která pomáhá obětem obchodu s lidmi. Díky tomu je hypotéza potvrzena.

3. Výsledky dotazníkového šetření u otázky č. 10 ukázaly, že více než čtyři pětiny respondentů z celkového počtu 309 osob by tuto skutečnost nahlásily na Policii ČR, dále také např. NNO, ombudsmanovi, Interpolu či Europolu. Taktéž je tato hypotéza, na základě výsledků odpovědí respondentů, potvrzena.

Kromě 1. a 2. hypotézy v rámci statistických údajů, které nebyly potvrzeny se 100% jistotou, lze závěrem uvést, že všechny ostatní hypotézy byly s touto jistotou potvrzeny.

8 NÁVRHY KE ZLEPŠENÍ SITUACE OBCHODU S LIDMI

Nezpochybnitelným a zároveň smutným faktem je, že problematika obchodování s lidmi jak na národní a evropské, tak i mezinárodní úrovni nikdy nebude zcela eliminována a vymýcena. Avšak, díky určitým opatřením, návrhům, preventivním činnostem a vzájemné spolupráci na všech výše zmíněných úrovních, lze tento celosvětový problém potlačovat alespoň v co největší možné míře. Níže bude uvedeno pár návrhů, které by mohly přispět ke zlepšení situace obchodu s lidmi.

- 1) **Úprava (novelizace) TZ v ČR i ve SR** – Novelizace TZ v rámci obou zmíněných států ve smyslu navýšení trestní sazby základní SPTČ a kvalifikované SPTČ „obchodování s lidmi“, zároveň s cílem a snahou snížit počty uložených podmíněných trestů. Tento možný návrh by mohl být nápomocný zejména z hlediska adekvátního a odpovídajícího potrestání osob odsouzených za obchod s lidmi. Mohlo by tak dojít ke zlepšení a posunu v této oblasti, což by bylo pozitivněji vnímáno nejen samotnými oběťmi obchodu s lidmi, protože by jejich vykořisťovatelé byli přísněji potrestáni, ale také samotná široká veřejnost by mohla tuto změnu vnímat jako určité „zadostiučinění“ ve vztahu k oběti.
- 2) **Zavedení povinného vzdělávání soudců a státních zástupců** – Justiční vzdělávání soudců a státních zástupců, které provádí Justiční akademie, je nepovinného charakteru. Pokud by však došlo k přímému nařízení absolvovat vzdělávací akce, semináře a kurzy v oblasti problematiky obchodu s lidmi, mohlo by dojít ke zkvalitnění rozsudků v této věci. Z hlediska státních zástupců by mohl být díky tomuto zlepšen dozor nad zákonností přípravného trestního řízení a podaných obžalob, ale také, co se týká efektivnější a lepší spolupráce se zmocněnci obětí a advokáty (Zezulová, 2022).
- 3) **Snaha o minimalizaci případů řešených v civilním řízení** – Z hlediska peněžité pomoci obětem ze strany státu a náhrady škody ze strany pachatelů je pro samotné oběti (poškozené) větší šance a naděje na úspěch a náležité odškodnění v případě, že soud rozhoduje v trestním řízení. Toto považuje za žádoucí a schvaluje i samotná ředitelka NNO (La Strada ČR, o. p. s.) Markéta Hronková. K tomuto by tak mělo docházet v co největší míře i do budoucna, aby nebyl zbytečně přetěžován soudní systém a oběť mohla být odškodněna řádně i finančním způsobem (Zezulová, 2022).

- 4) **Náprava definice kuplířství v TZ** – Jak již bylo zmíněno v teoretické části, prostituce není v českém právním řádu nijak ošetřena. V mnoha případech ani pro Policii ČR není jasné, jak takový případ řešit, tedy, kdy se jedná o dobrovolnou prostituci a kdy již o prostituci nucenou, která spadá pro obchod s lidmi. Mnoho věcí by se vyřešilo, pokud by došlo k její legalizaci či naopak, zrušilo by se tak jisté „právní vakuum“. Zároveň by toto, v případě jasně stanovených podmínek a pravidel, mělo příznivý dopad i na NNO, kterým by se s oběťmi lépe a snadněji pracovalo (Boček, 2019).
- 5) **Ratifikace Istanbulské úmluvy** – Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (tzv. Istanbulská úmluva) je evropským dokumentem, který mimo jiné podepsala v roce 2016 i ČR. Jelikož však doteď nebyla naším státem ratifikována, je platná pouze částečně a závaznými jsou pasáže, které spadají pod pravomoci EU. Senátoři Úmluvu projednávali a následně neschválili ke konci ledna tohoto roku, k jejímu přijetí však chyběly pouze 2 hlasy. Úmluva mimo jiné odsuzuje také nucené sňatky, znásilnění či sexuální obtěžování, kdy všechny tyto nelegální činnosti úzce souvisejí s obchodováním s lidmi. Lze tvrdit, že neschválení Istanbulské úmluvy ČR staví do značně nevýhodné pozice v oblasti politiky lidských práv a zároveň ČR tímto nenaplnuje lidskoprávní závazky tak, jak by měla. Navíc, nesouhlas s ratifikací negativně působí i na samotné oběti násilí. Na druhou stranu je jistým „světlem na konci tunelu“ fakt, že ratifikaci lze opětovně navrhnout v příštím roce či v dalším volebním období (Brodníčková, 2023; Trousilová, 2024).
- 6) **Prevence (osvěta)** – Komplexní prevence a osvěta v oblasti této problematiky je klíčová. Je nezbytné, aby neustále docházelo ke zvyšování povědomí ve všech sférách a vrstvách populace. Níže budou uvedeny některé příklady forem osvěty pro jednotlivé skupiny populace.

Školy: Zejména je důležité zaměřit se na všechny úrovně škol (od základních škol až po vysoké), klást důraz na osvětu např. prostřednictvím edukačních videí, jiných video spotů, brožurek apod.) již od samotného začátku, kdy jsou děti schopny zcela chápat tuto problematiku. U mladších dětí na základních školách se snažit tuto problematiku postupně vysvětlovat pomocí kreslených příběhů či jiným, obdobným způsobem, kterému dokáží porozumět a pochopit jej. Vhodnými se také jeví besedy, přednášky od OČTŘ, expertů na tuto problematiku (např. z NNO) či jiných kompetentních osob. Také by nebylo od věci pokusit se o zařazení této problematiky,

v podobě samostatného školního předmětu, do osnov Rámcového vzdělávacího programu, aby žáci měli co nejvyšší možné povědomí již od útlého věku. Tento cíl je však na druhou stranu nejspíše obtížně dosažitelný a méně pravděpodobný.

Zaměstnanci: Zranitelnými, zejména z hlediska pracovního vykořisťování, jsou také zaměstnanci, proto i pro ně by měli jejich zaměstnavatelé zprostředkovávat pravidelné kurzy, besedy či přednášky. Tyto by se mohly zaměřovat např. na důkladnost a správnost při sepisování a podepisování pracovní smlouvy, aby osoba věděla a pochopila, co je obsahem smlouvy a k čemu přesně se v ní zavazuje. Toto se samozřejmě týká i zaměstnanců ze zahraničí, kterým by se dostávalo těchto informací prostřednictvím jejich rodného jazyka, či prostřednictvím jakéhokoli jiného, kterému rozumí. Dále se jeví podstatnou i dostatečná informovanost o tom, pokud člověk dostane nabídku práce do zahraničí (na co všechno si dát pozor, jaké jsou podmínky smlouvy, ověření věrohodnosti a pravosti firmy či zaměstnavatele nabízející danou práci).

Společnost obecně: Kontinuálně zvyšovat povědomí o samotné problematice, jak moc je závažná, co vše (jaké všechny TČ) pod ni spadá, jaké konkrétní NNO na pomoc obětem obchodu s lidmi v ČR existují a v jakých případech se na ně lze obrátit. Povědomí a osvětu se doporučuje rozšiřovat a propagovat všemi možnými způsoby od výše zmíněných besed, přednášek a dalších až po sociální sítě, které mají, obzvláště v dnešní době, obrovský dosah.

- 7) **Vzájemná spolupráce a komunikace na všech úrovních (národní, evropská, mezinárodní úroveň)** – Velmi podstatné je neustálé udržování, vylepšování a prohlubování vzájemné komunikace, koordinace a spolupráce mezi jednotlivými státy EU, včetně jejich institucí, organizací a orgánů. Zároveň je neméně důležitá i vnitrostátní a mezinárodní spolupráce. Stěžejními se taktéž jeví účasti na pravidelně pořádaných setkáních, shromážděních a konferencích. Komplexní, provázaná spolupráce na všech výše zmíněných úrovních je jednou z účinných cest a metod v boji proti obchodu s lidmi.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zpracovat ucelený pohled na problematiku obchodu s lidmi a trestnou činnost s tím související. Tento cíl byl splněn za pomoci teoretické a zejména i praktické části. Zbylé 3 dílčí cíle, stanovené v úvodu práce, byly splněny za pomoci praktické části. Teoretická část pojednávala v jejím samotném úvodu o literární rešerši, která byla dále rozdělena na literární zdroje, statistiky, strategie a zprávy pojednávající o výše zmíněné problematice. Následně byly zmíněny i určité podstatné pojmy související s obchodováním s lidmi. Na literární rešerši navázalo v teoretické části vymezení právního rámce z mezinárodního, evropského a národního hlediska, přesněji se jednalo o český a slovenský právní rámec.

V úvodu praktické části byly stanoveny a formulovány její cíle za pomoci stanovených hypotéz. Jednak byly stanoveny 2 hypotézy pro statistické údaje, poté i 3 hypotézy pro dotazníkové šetření. Byly vyhodnoceny a analyzovány statistiky týkající se obchodu s lidmi v České republice, ve Slovenské republice a v Evropské unii. Konkrétně se jednalo o statistické údaje za období let 2017–2022 a také 2017–2019. U prvních dvou zmíněných států následně došlo ke komparaci, konkrétně byl porovnáván např. počet identifikovaných obětí podle paragrafů platných v trestních zákonících těchto států za období 2017–2019. Slovenské orgány činné v trestním řízení registrovaly mnohem vyšší počet těchto obětí než české.

Následovalo vyhodnocení dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo celkem 309 respondentů, z nichž největší počet měl mezi 15–25 lety. Z hlediska představ a názorů na to, co vůbec znamená pojem „obchodování s lidmi“ a jaké jsou jeho formy, dopadly výsledky vcelku příznivě. Avšak ne moc příznivé až tristní byly výsledky u otázek, kde se nachází trestný čin „obchodování s lidmi“ a jaké konkrétní nestátní neziskové organizace se v ČR zabývají pomocí obětem obchodu s lidmi. V závěru praktické části byly shrnuty její výsledky ve formě vyhodnocení hypotéz, které byly stanoveny v úvodu této části. Z celkových 5 hypotéz byly 2 potvrzeny částečně a zbylé 3 potvrzeny se 100% jistotou. Poté, jako poslední, následovaly možné návrhy, jak zlepšit situaci v rámci obchodu s lidmi, a to nejen v České republice. Přesněji se jednalo např. o návrh nápravy definice kuplířství v trestním zákoníku či ratifikace Istanbulské úmluvy pro Českou republiku.

V návaznosti na návrhy ke zlepšení situace obchodu s lidmi je také podstatné, aby se lidé všech věkových kategorií, ale zejména z řad mladších věkových skupin (od základních škol

až po vysoké školy), začali zajímat o tuto problematiku. Snažili se ji pochopit a porozumět jí, např. účastí na různých besedách či kurzech pojednávajících o této problematice. Dále, aby si uvědomili, co všechno, jaké všechny nelegální činnosti a protiprávní činy pod ni spadají, a hlavně jednat a počínat si tak, aby i oni sami se nestali obětí obchodu s lidmi v rámci jakékoli formy vykořisťování.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Arcidiecézní charita Praha, 2023. *Výroční zpráva Charit v pražské arcidiecézi za rok 2022*. Online. In: Arcidiecézní charita Praha. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/wp-content/uploads/2023/07/vyrocní-zpráva-charity-v-prazske-arcidiecezi-2022.pdf>. [cit. 2024-02-08].

BOČEK, Jan, 2019. *Expertka na obchodování s lidmi: Unesené Češky nejčastěji končí v Británii. Jsme ale spíš ‚importní‘ země*. Online. ČESKÝ ROZHLAS. IRozhlas. 1997-2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/sex-vykoristovani-prevadecstvi-zneuzivani-prostitute-obchod-s-lidmi_1910290700_jab. [cit. 2024-04-17].

BRODNÍČKOVÁ, Karolina, 2023. *Odmítnutí Istanbulské úmluvy by Česko poškodilo*. Online. SEZNAM.CZ, A.S. Novinky.cz. 2019-2024. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-odmitnuti-istanbulske-umluvy-by-cesko-poskodilo-40452278>. [cit. 2024-04-17].

BURČÍKOVÁ, Petra, 2006. *Obchod s lidmi a nucená či vykořisťující práce v České republice*. Online. Praha: La Strada Česká republika. Dostupné z: https://www.feminismus.cz/download/country_report.pdf. [cit. 2024-02-08].

ČESKO, 1961. Zákon ze dne 29. listopadu 1961, zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). Online. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 66. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1961/141?zalozka=text> [cit. 2024-01-30].

ČESKO, 2009. Zákon ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. Online. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx> [cit. 2023-12-27].

ČESKO, 2013. Zákon ze dne 30. ledna 2013, zákon o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech obětích trestných činů). Online. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 20. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=NIM:202885> [cit. 2024-01-30].

Dotazník – Obchodování s lidmi, 2024. Online. GOOGLE. Google Forms. Dostupné z: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdIXRrRwQx89teHvHWaMaIN8duH7FK4QmpV3e3K456nLq_cw/closedform. [cit. 2024-04-18].

DRAŠTÍK, Antonín; FREMR, Robert; DURDÍK, Tomáš; RŮŽIČKA, Miroslav a SOTOLÁŘ, Alexander et al., 2015. *Trestní zákoník: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-790-4.

Evropská komise Generální ředitelství pro justici, svobodu a bezpečnost; WINTEROVÁ, Dominika a SOUKUP, Daniel, 2005. *Zpráva expertní skupiny o obchodování s lidmi*. Online. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 80-733-8044-7. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/320.pdf>. [cit. 2024-02-08].

Evropská komise, 2024. *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a Sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi 2021–2025*. Online. In: THE PUBLICATIONS OFFICE OF THE EUROPEAN UNION. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021DC0171>. [cit. 2024-02-08].

Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2024. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV*. Online. In: THE PUBLICATIONS OFFICE OF THE EUROPEAN UNION. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036>. [cit. 2024-01-30].

Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2024. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV*. Online. In: THE PUBLICATIONS OFFICE OF THE EUROPEAN UNION. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0093>. [cit. 2024-01-30].

Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2024. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV*. Online. In: THE PUBLICATIONS OFFICE OF THE EUROPEAN UNION. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32012L0029>. [cit. 2024-01-30].

GEBSKA, Marta Halina, 2020. Human Trafficking as a Challenge for International Security and Security in Europe. Online. *Torun International Studies*. Vol. 1, no. 13, s. 41-56. Dostupné z: ResearchGate, <https://doi.org/https://doi.org/10.12775/TIS.2020.004>. [cit. 2024-02-08].

Gréckokatolícka charita Prešov, 2023. *Výročná správa 2022: Gréckokatolícka charita Prešov*. Online. In: Gréckokatolícka charita Prešov. Dostupné z: <https://gkcharita-po.sk/wp-content/uploads/2023/11/GKCH-VS-2022.pdf>. [cit. 2024-02-08].

CHVÁTALOVÁ, Nikola, 2018. *Tohle je obchod s lidmi*. Online. Asociace pro mezinárodní otázky.

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2023. *Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2022*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=477141>. [cit. 2024-02-08].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018. *Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019–2023*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: https://www.minv.sk/swift_data/source/mvsr/obchodovanie_ludmi/nap/NAP_19_23%20CELY%20DOKUMENT.pdf. [cit. 2024-02-08].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2022. *Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2021*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=442040>. [cit. 2024-04-12].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2021. *Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2020*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=407613>. [cit. 2024-04-12].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2020. *Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2019*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra

Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=369874>. [cit. 2024-04-12].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2019. *Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2018*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=332043>. [cit. 2024-04-12].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018. *Situačná správa pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi v Slovenskej republike za rok 2017*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=425384>. [cit. 2024-04-12].

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2023. *Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2024–2028*. Online. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=504578>. [cit. 2024-04-12].

JELÍNEK, Jiří; GŘIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna, 2019. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Teoretik. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-375-9.

JELÍNEK, Jiří; HASCH, Karel; HERANOVÁ, Simona; KOPEČNÝ, Zdeněk; NETT, Alexander et al., 2022. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-576-0.

KALIBOVÁ, Klára, 2008. *Obchodování s lidmi – některé problematické momenty platné legislativy*. Online. Praha: La Strada Česká republika. Dostupné z: <https://documentation.lastradainternational.org/lsidocs/manual.pdf>. [cit. 2024-02-08].

La Strada Česká republika, o. p. s., 2020. *Výroční zpráva La Strada 2020*. Online. In: La Strada Česká republika o. p. s. Dostupné z: https://www.strada.cz/wp-content/uploads/2021/12/Vyrocní_zpráva_La_Strada_2020.pdf. [cit. 2024-02-08].

Liga lidských práv a Rada Evropy, ŠPONDROVÁ, Pavla (ed.), 2007. *Obchodování s lidmi, problematika nucené práce*. Online. Brno: Artron. ISBN 978-80-903473-2-8. Dostupné

z: https://llp.cz/wp-content/uploads/Obchodovani_s_lidmi_problematika_nucene_prace.pdf. [cit. 2024-02-08].

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence a kriminality, 2022. *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2021*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-osl-2021-final-pdf.aspx>. [cit. 2024-04-12]

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence a kriminality, 2021. *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2020*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/osl-zprava-2020-pdf.aspx>. [cit. 2024-04-12]

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence a kriminality, 2020. *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2019*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/osl-zprava-2019-001-pdf.aspx>. [cit. 2024-04-12]

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence a kriminality, 2019. *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2018*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/osl-zprava-2018.aspx>. [cit. 2024-04-12]

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence a kriminality, 2018. *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2017*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/soubor/osl-zprava-2017-pdf.aspx>. [cit. 2024-04-12]

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2023. *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2022*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-stavu-obchodovani-s-lidmi-v-cr-za-rok-2022-pdf.aspx>. [cit. 2024-02-08].

Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2020. *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2020–2023*. Online. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/narodni-strategie-boje-proti-obchodovani-s-lidmi-v-cr-na-obdobi-2020-2023-pdf.aspx>. [cit. 2024-02-08].

MITLÖHNER, Miroslav, 2014. Trestní právo. Online. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-462-5. Dostupné z: https://www.uhk.cz/file/edee/filozoficka-fakulta/studium/mitlohner_-_trestni_pravo.pdf. [cit. 2024-04-13].

PREUSS, Ondřej, 2022. *Vše o trestu odnětí svobody*. Online. DOSTUPNÝ ADVOKÁT. Dostupný advokát. 2013-2024. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/trest-odneti-svobody>. [cit. 2024-03-31].

Rada Evropské unie, 2024. *Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou obětmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovaectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány*. Online. In: THE PUBLICATIONS OFFICE OF THE EUROPEAN UNION. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32004L0081>. [cit. 2024-01-30].

RÜCKLOVÁ, Klára, 2020. Hranice škody se v trestněprávních kauzách zvyšuje na dvojnásobek. Online. Právní prostor. 1999-2024. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/hranice-skody-se-v-trestnepravnich-kauzach-zvysuje-na-dvojnásobek>. [cit. 2024-04-13].

Sbírka mezinárodních smluv: Česká republika, 2013. In.: Částka 44, s. 1-120. ISSN 1801-0393.

Sbírka mezinárodních smluv: Česká republika, 2017. In.: Částka 18, s. 1-56. ISSN 1801-0393.

STRÍTECKÝ, Vít a TOPINKA, Daniel, 2013. *Obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v teorii a praxi*. Online. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. ISBN 978-80-87558-11-9. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/obchodovani-s-lidma.pdf. [cit. 2024-02-08].

ŠACHOVÁ, Petra a LOMOZOVÁ, Petra, KUTÁLKOVÁ, Petra (ed.), 2009. *Možnosti a limity odškodnění obchodovaných osob v českém právním systému*. Online. Praha: La Strada Česká republika. Dostupné z: <https://adoc.pub/petra-achova-petra-lomozova-monosti-a-limity-odkodnni-obchod.html>. [cit. 2024-02-08].

Trafficking in human beings statistics, 2023. Online. EUROSTAT. Eurostat – Statistics Explained. 6 December 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Trafficking_in_human_beings_statistics. [cit. 2024-04-11].

TROUSILOVÁ, Alžběta, 2024. *Senátoři neschválili Istanbulskou úmluvu o potírání násilí na ženách*. Online. SEZNAM.CZ, A.S. Novinky.cz. 2019-2024. Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/domaci-senat-neschvalil-umluvu-40458478#dop_ab_variant=1164111&dop_source_zone_name=novinky.sznhp.box&source=hp&seq_no=1&utm_campaign=abtest242_shorts_varAA&utm_medium=. [cit. 2024-04-17].

Úmluva č. 29 o nucené nebo povinné práci, 2024. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/372805/029.pdf/481731cd-5301-2c7f-3a67-f1ab14fbc69d>. [cit. 2024-01-30].

Úmluva č. NE01/50, o potlačování obchodování s lidmi a vykořisťování prostitucí jiných osob, 2024. Online. In: WOLTERS KLUWER. ASPI. Dostupné z: https://www.aspi.sk/products/lawText/1/25015/1/2/umluva-c-ne01-50-o-potlacovani-obchodovani-s-lidmi-a-vykoristovani-prostituci-jinych-osob/umluva-c-ne01-50-o-potlacovani-obchodovani-s-lidmi-a-vykoristovani-prostituci-jinych-osob#c_1907. [cit. 2024-01-30].

United Nations Office on Drugs and Crime, 2023. *Global Report on Trafficking in Persons 2022*. Online. -. New York: United Nations, -. ISBN 9789210023351. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2022/GLOTiP_2022_web.pdf. [cit. 2024-01-30].

United Nations, 2000. Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. In: New York, s. 1-76.

Zákon č. 274/2017 Z. z.: o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, 2024. Online. In: SLOV-LEX. Slov-Lex. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2017/274/>. [cit. 2024-01-30].

Zákon č. 300/2005 Z. z.: Trestný zákon, 2024. Online. In: AION. Zákony pre ľudí. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>. [cit. 2024-01-30].

ZEZULOVÁ, Jana, 2023. *Zpráva o činnosti národní zpravodajky, její zástupkyně a členů týmu pro boj proti obchodování s lidmi, zneužívání žen a dětí, nelegální migraci a zaměstnávání, genderové, domácí a sexuálně motivované násilí a pro ochranu práv obětí trestných činů za rok 2022*. Online. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství České republiky. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2023/06/Zpr%C3%A1vaNZ2022-Zezulov%C3%A1.pdf>. [cit. 2024-02-08].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

COVID-19	Koronavirové onemocnění (v AJ: Coronavirus disease)
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ICOSL MV	Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra
MS	Ministerstvo spravodlnosti
MV	Ministerstvo vnitra
NJBPNM ÚHCP P PZ	Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru
NNO	Nestátní nezisková organizace
OČTŘ	Orgán činný v trestním řízení
OSN	Organizace spojených národů
SPTČ	Skutková podstata trestného činu
SR	Slovenská republika
STZ	Slovenský trestný zákon
TČ	Trestný čin
TZ	Trestní zákoník

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	37
Graf 2 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	38
Graf 3 – Počet identifikovaných obětí dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2019 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2020; vlastní zpracování).....	39
Graf 4 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	40
Graf 5 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	41
Graf 6 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	42
Graf 7 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	43
Graf 8 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	44
Graf 9 – Počet identifikovaných obětí dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2019 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2020; vlastní zpracování).....	45
Graf 10 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	46
Graf 11 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)....	47
Graf 12 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	48
Graf 13 – Počet identifikovaných obětí v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování).....	55
Graf 14 – Počet podezřelých a odsouzených osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)	56
Graf 15 – Formy vykořisťování osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování).....	57

Graf 16 – Podíl žen v % zapojených do obchodování s lidmi v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)	58
Graf 17 – Odpovědi na otázku č. 1 (Zdroj: Google Forms, 2024)	61
Graf 18 – Odpovědi na otázku č. 2 (Zdroj: Google Forms, 2024)	61
Graf 19 – Odpovědi na otázku č. 3 (Zdroj: Google Forms, 2024)	62
Graf 20 – Odpovědi na otázku č. 4 (Zdroj: Google Forms, 2024)	63
Graf 21 – Odpovědi na otázku č. 5 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)	64
Graf 22 – Odpovědi na otázku č. 6 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)	65
Graf 23 – Odpovědi na otázku č. 7 (Zdroj: Google Forms, 2024)	66
Graf 24 – Odpovědi na otázku č. 8 (Zdroj: Google Forms, 2024)	66
Graf 25 – Odpovědi na otázku č. 9 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)	67
Graf 26 – Odpovědi na otázku č. 11 (Zdroj: Google Forms, 2024).....	68
Graf 27 – Odpovědi na otázku č. 12 (Zdroj: Google Forms, 2024; vlastní zpracování)	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	49
Tabulka 2 – Počet zjištěných a objasněných skutků dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	49
Tabulka 3 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	50
Tabulka 4 – Počet stíhaných a odsouzených osob dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	50
Tabulka 5 – Počet identifikovaných obětí dle § 168 TZ v ČR za období 2017–2019 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2020; vlastní zpracování).....	51
Tabulka 6 – Počet identifikovaných obětí dle § 179 STZ ve SR za období 2017–2019 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2020; vlastní zpracování).....	51
Tabulka 7 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	52
Tabulka 8 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle pohlaví za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	52
Tabulka 9 – Počet osob zařazených do Programu v ČR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	53
Tabulka 10 – Počet osob zařazených do Programu ve SR podle země původu za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování)....	53
Tabulka 11 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu v ČR za období 2017–2022 (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor prevence kriminality, 2018–2023; vlastní zpracování).....	54
Tabulka 12 – Formy vykořisťování osob zařazených do Programu ve SR za období 2017–2022 (Zdroj: Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, 2018–2023; vlastní zpracování).....	54
Tabulka 13 – Počet identifikovaných obětí v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování).....	91
Tabulka 14 – Počet podezřelých a odsouzených osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)	91
Tabulka 15 – Formy vykořisťování osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování).....	91

Tabulka 16 – Podíl žen v % zapojených do obchodování s lidmi v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)	91
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Tabulky ze statistik

Příloha P II: Dotazníkové šetření

PŘÍLOHA P I: TABULKY ZE STATISTIK

Tabulka 13 – Počet identifikovaných obětí v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet identifikovaných obětí	7 374	6 769	7 777	6 534	7 155	10 093

Tabulka 14 – Počet podezřelých a odsouzených osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podezřelých osob	5 919	5 868	7 924	7 290	9 647	8 064
Odsouzených osob	1 734	693	1 724	1 295	2 517	2 097

Tabulka 15 – Formy vykořisťování osob v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Forma vykořisťování						
Sexuální vykořisťování	3 979	3 857	3 909	3 047	3 811	4 014
Pracovní vykořisťování	1 052	980	2 028	1 912	1 950	3 990
Odběr orgánů či jiné formy vykořisťování	1 097	1 144	830	658	1 083	1 699

Tabulka 16 – Podíl žen v % zapojených do obchodování s lidmi v EU za období 2017–2022 (Zdroj: Eurostat, 2023; vlastní zpracování)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ženy mezi identifikovanými oběťmi	77 %	75 %	65 %	68 %	68 %	63 %
Ženy mezi podezřelými osobami	26 %	27 %	28 %	24 %	21 %	23 %
Ženy mezi odsouzenými osobami	22 %	26 %	25 %	26 %	23 %	22 %

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Obchodování s lidmi

Vážená respondentko / Vážený respondente,

jmenuji se Leona Gregorová a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia VŠ – Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto anonymního dotazníku, který poslouží jako jeden z výzkumných podkladů pro moji praktickou část bakalářské práce. V ní se budu věnovat problematice obchodování s lidmi v rámci ČR a států EU. Cílem dotazníku je zjistit, jaké povědomí a jaký názor mají občané o výše zmíněné problematice. Samotné vyplnění Vám nezabere více než 5 minut. Z celkového počtu 12 otázek jsou 4 otázky s možností výběru, 5 otázek otevřených a 3 otázky ve formě „Ano / Ne / Nevím“.

Předem Vám děkuji za součinnost a pravdivé vyplnění dotazníku.

* Označuje povinnou otázku

1. Jaké je Vaše pohlaví? *

Označte jen jednu elipsu.

- Žena
 Muž
 Jiné

2. Jaký je Váš věk? *

Označte jen jednu elipsu.

- Méně než 15 let
 15–25 let
 26–35 let
 36–45 let
 46–55 let
 56–65 let
 66 let a více

3. **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? ***

Označte jen jednu elipsu.

- Žák/yně základní školy
- Základní vzdělání
- Střední vzdělání zakončené výučním listem
- Střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

4. **Odkud pocházíte? ***

Označte jen jednu elipsu.

- Bydliště s počtem nad 50 000 obyvatel
- Bydliště s počtem od 10 000 do 50 000 obyvatel
- Bydliště s počtem od 5 000 do 10 000 obyvatel
- Bydliště s počtem pod 5 000 obyvatel

5. **Co si představujete pod pojmem „obchodování s lidmi“ ? ***

6. „Pod pojem obchodování s lidmi jsou zahrnuty veškeré způsoby vykořisťování člověka.“ Uvedte, které formy vykořisťování znáte. *

7. Myslíte si, že v rámci obchodování s lidmi jsou ženy ohroženy více než muži? *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne
 Nevím

8. Víte, ve kterém zákoně je v ČR zakotven TČ „obchodování s lidmi“ ? *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

9. Pokud ano, v jakém?

10. **Jak byste postupoval/a, pokud byste se setkal/a s případem obchodování s lidmi?** *

11. **Znáte v ČR NNO (nestátní neziskové organizace) zabývající se pomocí obětem obchodování s lidmi?** *

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

12. **Pokud ano, jaké?**

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře